ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 25.6.2025 г.
C(2025) 7600 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на Пакта за чиста промишленост (рамка за държавна помощ във връзка с Пакта за чиста промишленост)

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на Пакта за чиста промишленост (рамка за държавна помощ във връзка с Пакта за чиста промишленост)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

(1) На 26 февруари 2025 г. Комисията прие Съобщението относно Пакт за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация (Пакт за чиста промишленост)[1]. Настоящото съобщение има за цел да съпътства Пакта за чиста промишленост, като определи как държавите членки могат да разработват мерки за държавна помощ в подкрепа на своите цели, свързани с Пакта за чиста промишленост.

(2) В Пакта за чиста промишленост се излагат действия за подобряване на достъпа до енергия на достъпни цени, за стимулиране на търсенето и предлагането на продукти с чисти технологии, за отключване на публични и частни инвестиции, за укрепване на кръговата икономика, за развиване на международни партньорства и за осигуряване на умения и качествени работни места за социална справедливост. Той предоставя всеобхватна стратегия за растеж за конкурентоспособна, устойчива и декарбонизирана промишленост в Съюза, като предлага възможности за инвеститорите и допринася за социалното сближаване и равнопоставеността във всички региони. Пактът за чиста промишленост е ангажимент за ускоряване едновременно и в целия континент на декарбонизацията, реиндустриализацията и иновациите, като същевременно се укрепва устойчивостта на Европа. Той предлага на европейската промишленост по-силна икономическа обосновка за значителни, неутрални по отношение на климата инвестиции в енергоемките отрасли и чистите технологии. Той подчертава необходимостта от отключване на инвестициите, за да се даде възможност за достатъчни производствени мощности в Съюза, създаване на водещи пазари за чисти технологии, намаляване на високите цени на енергията, осигуряване на подходящи условия за дружествата да се разрастват, да се конкурират и да играят водеща роля в световен мащаб, както и да се преодолеят нарушенията, причинени от чуждестранни субсидии.

1.1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ СТИМУЛИРАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ В ЕВРОПА

(3) За да се постигнат амбициите на Пакта за чиста промишленост, ще са необходими значителни инвестиции. Поради това ще трябва да бъдат мобилизирани средства, главно от частни източници, но когато е необходимо, те трябва да бъдат стимулирани или допълнени с публични средства.

(4) Както е посочено в Съобщението относно Пакта за чиста промишленост, са необходими инвестиции за по-нататъшно ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници, декарбонизация на промишлеността и осигуряване на достатъчни производствени мощности от чисти технологии. В настоящото съобщение се определят критериите, които Комисията ще

[1] COM(2025) 85 final.

прилага, когато оценява мерките за държавна помощ, които държавите членки възнамеряват да предприемат, за да допринесат за постигането на тези цели. В него се дава възможност за по-дълъг хоризонт на планиране за държавите членки и за предвидимост и сигурност на инвестициите за предприятията, без да се нарушават неоправдано конкуренцията и търговията и като същевременно се запазват целите на сближаването.

(5) Необходимостта от увеличаване на европейските производствени мощности за технологии с нулеви нетни емисии и техните ключови компоненти е призната и в Законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии (NZIA)[2], с който вече се преодоляват някои пречки пред увеличаването на производството в Европа. Държавите членки се насърчават да ускорят допустимите инвестиции в производство на чисти технологии, като ги признаят за стратегически проекти за нулеви нетни емисии в съответствие с условията, предвидени в NZIA. Въпреки че NZIA ще повиши конкурентоспособността на сектора на технологиите за нулеви нетни емисии, ще привлече инвестиции и ще подобри достъпа до пазара за чисти технологии в ЕС, някои инвестиции в чисти технологии може да се нуждаят от допълнителна подкрепа, за да се гарантира, че капацитетът в Съюза се увеличава, като по този начин се даде възможност за ускоряване на прехода към нулеви нетни емисии и повишаване на европейската устойчивост в тази област. В този контекст в настоящото съобщение се определят условията, при които може да се предоставя допълнителна публична подкрепа за проекти, които повишават устойчивостта, като същевременно свеждат до минимум нарушаването на конкуренцията.

(6) Освен това, за да предоставят подкрепа на търсенето и да стимулират разгръщането на продукти с чисти технологии, държавите членки могат да въведат данъчни стимули под формата на ускорена амортизация, включително незабавно признаване на разходи, за придобиването на активи в областта на чистите технологии, необходими за прехода към икономика с нулеви нетни емисии. Мерки, които не са предназначени избирателно да облагодетелстват конкретно предприятие или сектор и са de jure и de facto отворени за всички действителни и потенциални оператори, се считат за общи по своя характер и следователно не представляват държавна помощ[3]. Това се отнася и за продукти, които не са обхванати от настоящото съобщение. Когато обаче стимулите за придобиване на продукти с чисти технологии са избирателни и следователно включват държавна помощ, Комисията ще счита тази помощ за съвместима с вътрешния пазар въз основа на условията, определени в настоящото съобщение.

(7) Привличането на частни инвестиции чрез финансови инструменти е от жизненоважно значение. Например държавите членки могат да инвестират

[2] Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии (ОВ L, 2024/1735, 28.6.2024 г.).

[3] Вж. Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ C 262, 19.7.2016 г. стр. 1) (Известие относно понятието за помощ), раздел 5.

съвместно с частни инвеститори при пазарни условия[4]. В същото време някои групи частни инвеститори, като например пенсионни фондове и застрахователни предприятия, продължават да избягват риска въпреки общия си капацитет да инвестират. Поради това в настоящото съобщение се определят и условията, въз основа на които държавите членки могат допълнително да стимулират такива частни инвеститори чрез схеми за намаляване на рисковете от инвестиции в определени портфейли от проекти. Тези схеми трябва да гарантират допълняемост, което означава, че чрез намаляване на рисковете, свързани с инвестициите, те привличат частни инвеститори, които в противен случай не биха инвестирали в същия вид проекти. За да се гарантира, че помощта се прехвърля във възможно най-голяма степен върху съответните проекти, тези схеми следва да ограничат помощта за инвеститорите до необходимия минимум. Държавите членки могат да обмислят да прилагат такива схеми и като създадат раздел „Държави членки“ в рамките на програмата InvestEU. Партньорите по изпълнението на InvestEU и техните частни инвеститори могат да съинвестират в такива схеми, при условие че нито един партньор по изпълнението или частен инвеститор не се ползва от двойна гаранция от държавата членка и други публични източници (включително фондове на ЕС) за същата инвестиция.

1.2. Опростяване, необходимо за конкретни мерки, гарантиращи ускоряване и достатъчно инвестиции

(8) Правилата на Съюза относно държавната помощ допринасят за това вътрешният пазар да не бъде разпокъсан и еднаквите условия на конкуренция да бъдат запазени. Целостта на вътрешния пазар е важна за устояване на външния натиск и за избягване на надпреварата за субсидии, между държавите членки в ущърб на сближаването в рамките на Съюза.

(9) Като определя условия за съвместимост на мерките, насочени към развиване на икономически дейности чрез инвестиции, настоящото съобщение допълва съществуващите насоки за държавна помощ, които вече съдържат възможности за държавите членки да подкрепят много действия, предложени в Пакта за чиста промишленост.

(10) Други мерки в подкрепа на Пакта за чиста промишленост, като например помощ за насърчаване на кръговата икономика и биоикономиката, могат да бъдат предоставени без предварително уведомление съгласно Общия регламент за групово освобождаване[5] или бъде подадено уведомление за тях съгласно раздел 4.4 от Насоките относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката (CEEAG)[6], въпреки че

---

[4] Ако публичен орган инвестира при пазарни условия (например въз основа на pari passu условия заедно с частни инвеститори или когато пазарното съответствие е установено въз основа на други инструменти, като например бенчмаркинг), инструментите не съдържат държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора. Вж. Известието относно понятието за помощ, раздел 4.2.3.

[5] Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1) („Общ регламент за групово освобождаване“).

[6] Насоки относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката от 2022 г. (ОВ C 80, 18.2.2022 г., стр. 1).

не попадат в обхвата на настоящото съобщение. Комисията насърчава държавите членки да използват пълноценно съществуващите възможности да постигнат общите цели на Пакта за чиста промишленост и ще разглежда тези случаи като приоритет.

(11) Опростените условия за съвместимост в настоящото съобщение в сравнение с други съществуващи насоки за държавна помощ са обосновани от необходимостта да благоприятстват и да се ускорят конкретни инвестиции и дейности. Инструментите, предоставени с настоящото съобщение, допълват съществуващите правила за държавна помощ, които остават в сила, и по-специално CEEAG, Насоките за регионална помощ (НРП)[7] или Общия регламент за групово освобождаване. Мерките, които не отговарят на опростените критерии, определени в настоящото съобщение, ще бъдат оценявани съгласно други правила за държавна помощ. Помощта за нови участници, които инвестират в някои най-съвременни декарбонизирани технологии, е възможна съгласно раздели 4 и 6 от настоящото съобщение. Друга подкрепа за ново навлизане е възможна и съгласно редица други съществуващи правила за държавна помощ, които продължават да се прилагат (като CEEAG, RAG, като помощ за започване на стопанска дейност и за рисково финансиране, както и съгласно Общия регламент за групово освобождаване). Комисията насърчава държавите членки да използват пълноценно всички налични правила за държавна помощ и да изберат подходящи правила за държавна помощ, съобразени с естеството и структурата на своите мерки. Това се отнася по-специално за мерките за декарбонизация и енергийна ефективност, които включват инвестиции на зелено от страна на нови участници, които ще бъдат оценени въз основа на наличните разпоредби на CEEAG, за да се гарантира, че ще бъдат предотвратени специфични рискове, свързани по-специално със свръхкапацитет и други нарушения на пазара. С оглед на стратегическото значение на това да се подкрепят конкурентоспособни производители, включително нови участници, които да стимулират декарбонизацията чрез иновации, Комисията ще разглежда приоритетно тези случаи и ще се стреми да взема решение в срок от 6 седмици след пълното уведомяване.

(12) Условията за съвместимост, очертани в настоящото съобщение, се основават на практиката и съответния опит, натрупан от Комисията, включително от прилагането на Временната рамка за държавна помощ при кризи и преход — временна рамка, която ще бъде заменена от настоящото съобщение[8].

(13) Като изцяло признава правата на държавите членки да определят своя енергиен микс, Комисията ще извърши навременна оценка на случаите на

---

[7] Насоки за регионална държавна помощ (ОВ C 153, 29.4.2021 г., стр. 1).

[8] Съобщение на Комисията „Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи и преход в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна“ (ОВ C 101, 17.3.2023 г., стр. 3), изменено със съобщения на Комисията C(2023)8045 (ОВ C1188, 21.11.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1188/oj) и C(2024)3123 (ОВ C3113, 2.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3113/oj). С тази Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи и преход бе заменена Временната рамка за държавна помощ при кризи, приета на 28 октомври 2022 г. (ОВ C 426, 9.11.2022 г., стр. 1) („Временна рамка при кризи“), с която вече бе заменена предходната Временна рамка за държавна помощ при кризи, приета на 23 март 2022 г. (ОВ C 131I, 24.3.2022 г., стр. 1), изменена на 20 юли 2022 г. (ОВ C 280, 21.7.2022 г., стр. 1). Временната рамка при кризи беше оттеглена, считано от 9 март 2023 г.

държавна помощ за производство на ядрена енергия, включително за малки и усъвършенствани модулни реактори, с цел да се гарантира правна сигурност за такава помощ, в съответствие с Договора[9] или с приложимите насоки, при пълно спазване на технологична неутралност.

(14) Освен това, в съответствие с Пакта за чиста промишленост и както е обявено в Плана за действие в областта на промишлеността за европейския автомобилен сектор[10]: „*Комисията, в сътрудничество с държавите членки и промишлеността, ще предложи условия за входящите чуждестранни инвестиции в автомобилния сектор, за да се увеличи допълнително тяхната добавена стойност за ЕС. [...] Една от приоритетните области в тази насока ще бъде веригата на доставките, свързана с акумулаторните батерии. В хода на работата по чуждестранните инвестиции Комисията и държавите членки ще гарантират, че преките чуждестранни инвестиции се използват за създаване на добавена стойност в Европа, особено когато става въпрос за публично финансиране, и ще изискват ясни условия, които да спомогнат за наваксване на изоставането при производственото ноу-хау и експертния опит, включително чрез ефективни механизми за трансфер на интелектуална собственост и умения, както и за наемане на персонал в ЕС и за местни вериги на доставките.*“

2. Определения

(15) Във всички раздели на настоящото съобщение се прилагат следните определения:

а) „подпомаган регион“ означава регион, посочен в карта на регионалните помощи, одобрена от Комисията в изпълнение на член 107, параграф 3, буква а) или в) от Договора, в сила към момента на предоставяне на помощта;

б) „механизъм за осигуряване на електрогенериращи мощности“ означава механизъм за осигуряване на електрогенериращи мощности съгласно определението в член 2, точка 22 от Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета[11];

в) „механизъм за възстановяване на предоставени средства“ означава механизъм, предназначен за възникването на допълнителни печалби, които не са били прогнозирани при определянето на размера на помощта и чрез който държавата членка получава подходящ дял от всички допълнителни приходи, генерирани от подпомаган проект;

г) „състезателна тръжна процедура“ означава тръжна процедура, която отговаря на всяко едно от следните условия: i) тя е открита, ясна,

[9] Вж. например решенията, приети от Комисията по дела SA.58207 — Чехия, подкрепа за Dukovany II (ОВ L, 2025/429, 12.3.2025 г.); и SA.106107 — Белгия, удължаване на срока на експлоатация на два ядрени реактора (все още непубликувано).

[10] Съобщение на Комисията относно План за действие в областта на промишлеността за европейския автомобилен сектор (COM (2025) 95 final), 5.3.2025 г.

[11] Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 54) („Регламент за електроенергията“).

прозрачна и недискриминационна, основана е на обективни критерии, които са определени предварително в съответствие с целта на помощта и свеждат до минимум риска от стратегическо оферирane; ii) с най-малко 70 % от общите критерии за подбор, използвани за класиране на офертите, определени като помощ за единица опазване на околната среда (като например помощ за единица референтна произведена енергия или инсталирана мощност или услуга за гъвкавост, предоставена съгласно раздел 4, или EUR за тон намален CO_2 или единица спестена енергия съгласно раздел 5); iii) критериите са публикувани достатъчно време[12] преди крайния срок за подаване на заявления, за да се създадат условия за ефективна конкуренция; iv) бюджетът или обемът, свързан с тръжната процедура, е обвързващо ограничение, т.е. може да се очаква, че не всички кандидати ще получат помощ[13]; v) размерът на помощта се определя въз основа на първоначалната оферта или клирингова цена; за да се определят разходите по проекта, всяка държавна помощ или финансиране от централно управлявани фондове на ЕС, отпуснати за същия проект, трябва да бъдат добавени към офертата за целите на класирането на офертите; и vi) не се допускат последващи корекции на резултатите от тръжната процедура (като например последващи преговори по резултатите от кандидатстването или въвеждане на квоти), защото тези корекции могат да подкопаят ефективността на резултата от процедурата;

д) „упълномощен субект“ означава Европейската инвестиционна банка, Европейския инвестиционен фонд, международна финансова институция, в която дадена държава членка е акционер, или правен субект, който извършва финансова дейност на професионални начала и е упълномощен да извършва дейности по развитие и насърчителни дейности от държава членка или структура на държава членка на централно, регионално или местно ниво (национална насърчителна банка или друга насърчителна институция). Упълномощеният субект може да бъде избиран или пряко назначаван в съответствие с разпоредбите на Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[14] или в съответствие с член 38, параграф 4, буква б), точка iii) от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета[15] или член 59, параграф 3 от

[12] Комисията счита, че това обикновено означава най-малко 6 седмици предварително, освен ако не може да се обоснове по-кратък срок въз основа на конкретните обстоятелства на дадена мярка.

[13] Бюджетът или обемът на оферираната мощност трябва да бъдат определени така, че да се гарантира, че тръжната процедура е състезателна. Държавата членка трябва да докаже правдоподобността на това, че оферираният бюджет или обем ще е по-малък от потенциалната оферта за проекти. Това може да стане чрез позоваване на минали съпоставими състезателни тръжни процедури, технологични цели в националния план в областта на енергетиката и климата или чрез въвеждане на предпазен механизъм в случай на риск от недостатъчен брой участници в търговете, при които за мярката се планират няколко състезателни тръжни процедури. При повтарящи се случаи на недостатъчен брой участници в състезателните тръжни процедури държавата членка трябва да въведе корективни мерки за същите или всички бъдещи схеми, за които уведомява Комисията за същата технология или проекти.

[14] ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65.

[15] ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320.

Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета[16], в зависимост от това кой от тях е приложим;

е) „изцяло възобновяема електроенергия“ означава изцяло възобновяема електроенергия по смисъла на правилата, определени в Делегиран регламент (ЕС) 2023/1184 на Комисията от 10 февруари 2023 г. за допълване на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета чрез установяване на методология на Съюза за определяне на подробни правила за производството на възобновяеми течни и газообразни транспортни горива от небиологичен произход[17];

ж) „недостиг на финансиране“ означава разликата между нетната настояща стойност („ННС“) на проекта (фактическия сценарий), като се вземат предвид всички очаквани бъдещи положителни и отрицателни парични потоци, включително данъците[18], генерирани от инвестицията през целия ѝ жизнен цикъл, и крайна стойност, дисконтирана с помощта на средната претеглена цена на капитала на бенефициера, и ННС на всички очаквани парични потоци, свързани със съпоставителната инвестиция (съпоставителния сценарий);

з) „брутен еквивалент на безвъзмездна помощ“ означава сконтирания размер на помощта, ако се отпускаше на бенефициера под формата на безвъзмездни средства, преди данъци или други такси, както е изчислен към датата на предоставяне на помощта въз основа на референтния лихвен процент, приложим на тази дата[19];

и) „национален регулаторен орган“ или НРО означава регулаторният орган, определен от всяка държава членка съгласно член 57, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета[20];

й) „преместване“ означава прехвърлянето на същата или подобна дейност или част от нея от предприятие в една от договарящите страни по Споразумението за ЕИП (първоначално предприятие) към предприятието, в което се извършват подпомаганите инвестиции, на територията на друга договаряща страна по Споразумението за ЕИП (подпомагано предприятие). Прехвърляне е налице, ако продукт или услуга в първоначалното и в подпомаганото предприятие поне отчасти преследва

16 ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159.

17 Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

18 Трябва да бъдат взети предвид всички разходи и ползи от значение, включително например административните и транспортните разходи, разходите за обучение, за които не е получена помощ за обучение, и разликите в заплатите. Ако обаче алтернативното местоположение е в ЕИП, субсидиите, отпуснати в това местоположение, не могат да се вземат предвид.

19 Референтният лихвен процент, използван като дисконтов процент, е равен на основния лихвен процент, увеличен с фиксиран марж от 100 базисни пункта. Вж. Съобщение на Комисията относно преразглеждане на метода за определяне на референтните и сконтови лихвени проценти (ОВ C 14, 19.1.2008 г., стр. 6).

20 Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (преработен текст) (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 125).

същите цели и отговаря на търсенето или нуждите на един и същи вид клиенти и води до загуба на работни места в същата или подобна дейност в едно от първоначалните предприятия на бенефициера на помощта в ЕИП.

к) „малко и средно предприятие“ или МСП означава предприятие, което отговаря на условията, определени в Препоръката на Комисията относно определението за микро-, малки и средни предприятия[21];

л) „започване на работите по проекта“ означава първото от следните събития: започване на строителните работи, свързани с инвестицията, или поемане на първия правно обвързващ ангажимент за поръчка на оборудване или всеки друг ангажимент, който прави инвестицията необратима. Купуването на земя и подготвителните дейности, като получаването на разрешения и провеждането на проучвания на осъществимостта, не се считат за започване на работите по проекта;

м) „стратегически резерв“ означава механизъм за осигуряване на електрогенериращи мощности, при който определени електроенергийни мощности, като например за производство, акумулиране или реакция на енергопотреблението, се държат извън пазара на електроенергия и се диспечират само при специфични обстоятелства;

н) „частни инвеститори“ означава инвеститори, които независимо от своята структура на собствеността преследват изцяло търговски интерес, използват собствените си ресурси и поемат пълния риск по отношение на своята инвестиция, и включват по-специално: кредитни институции, инвестиращи на собствен риск и със собствени ресурси, частни фондове и фондации, дружества за управление на имуществото на заможни семейства и „бизнес ангели“, корпоративни инвеститори, фондове за рисков капитал, застрахователни дружества, пенсионни фондове, академични институции, както и физически лица, които извършват или не извършват стопанска дейност. Правен субект, който извършва финансова дейност на професионални начала и е упълномощен да извършва дейности по развитие и насърчителни дейности от държава членка или структура на държава членка на централно, регионално или местно ниво (национална насърчителна банка или друга насърчителна институция), не се смята за частен инвеститор за целите на настоящото определение;

о) „квазикапиталова инвестиция“ означава вид финансиране, нареждащо се между собствения капитал и дълга, което носи по-висок риск от първостепенния дълг и по-нисък риск от базовия собствен капитал и чиято възвръщаемост за притежателя се основава предимно на печалбите или загубите на базовото целево предприятие и което не е обезпечено в случай на неизпълнение; квазикапиталовите инвестиции могат да бъдат структурирани като дълг, необезпечен и подчинен, включително дълг от вида „мецанин“, а в някои случаи и конвертируем в собствен капитал, или като привилегирован собствен капитал;

[21] ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36.

3. Оценка на съвместимостта съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора за функционирането на Европейския съюз: Общи принципи

(16) Въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора за функционирането на Европейския съюз („Договора“) Комисията може да счете за съвместими с вътрешния пазар помощите, които имат за цел да улеснят развитието на някои икономически дейности или на някои икономически региони (положително условие), доколкото тези помощи не засягат по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес (отрицателно условие).

3.1. Положително условие: помощта да улеснява развитието на икономическа дейност

(17) Що се отнася до положителното условие помощта да улеснява развитието на някои икономически дейности или региони, Комисията счита, че помощта съгласно настоящото съобщение има за цел да стимулира инвестициите и дейностите в определени сектори, които допринасят за постигането на целите, определени в Съобщението относно Пакта за чиста промишленост, като по този начин се улеснява развитието на конкретни икономически дейности, а именно тези, които попадат в обхвата на съответните раздели на настоящото съобщение.

(18) Държавната помощ трябва да има стимулиращ ефект, т.е. да подтиква бенефициера да осъществи инвестиция или дейност, която той не би осъществил или би извършил по ограничен или различен начин без помощта. Освен ако е посочено друго в настоящото съобщение, се приема, че е налице стимулиращ ефект, когато работата по проекта или дейността започва едва след писмено заявление за помощ от бенефициера до компетентните органи[22]. Може да се счита, че помощта има стимулиращ ефект, въпреки че работата е започнала преди подаването на заявлението за помощ, когато са изпълнени два кумулативни критерия: i) помощта се предоставя автоматично в съответствие с обективни и недискриминационни критерии и без допълнително упражняване на преценка от страна на държавата членка и ii) мярката е приета и влязла в сила преди започването на работа по подпомагания проект или подпомаганата дейност, с изключение на последващите фискални схеми, при които дейността вече е била обхванатата от предишни схеми под формата на данъчни предимства. Може да се счита, че помощта за частни инвеститори по раздел 8 има стимулиращ ефект, когато стимулира частните инвеститори да предоставят финансиране за портфейл от потенциално жизнеспособни допустими проекти над равнищата на финансиране, които биха били предоставени при липсата на такава помощ, или да поемат допълнителен риск, или и двете. За схемите за подпомагане на гъвкавостта по отношение на неизкопаемите горива и механизмите за осигуряване на електрогенериращи мощности е налице стимулиращ ефект,

[22] Заявлението за помощ може да бъде под различни форми, включително например подаването на оферта в състезателна тръжна процедура. Всяко заявление трябва да включва поне името на кандидата, описание на проекта или дейността, включително мястото, на което се осъществява, ако е от значение, и размера на помощта, необходим за осъществяването на проекта или дейността. За да се избегнат съмнения, такова заявление за помощ може да предхожда настоящото съобщение.

ако са изпълнени условията, посочени съответно в подраздели 4.3 и 4.4, независимо от започването на работата[23].

(19) По отношение на инвестициите и мерките, посочени в настоящото съобщение, Комисията приема, че при липса на помощ бенефициерите ще продължат дейността си без промени, при условие че това не води до нарушение на правото на Съюза. Тази презумпция не се прилага за ситуации, при които е необходимо да се представи конкретен съпоставителен сценарий въз основа на условията в приложимите раздели на настоящото съобщение. Помощта, предоставена за инвестиции, които само гарантират спазването на стандартите на Съюза[24], които са в сила към момента на предоставяне на помощта, няма стимулиращ ефект.

(20) Ако подпомаганият проект или дейност или мярката за помощ, или свързаните с тях условия, включително методът за финансиране, когато той представлява неразделна част от мярката, водят до нарушение на приложимото право на Съюза, помощта не може да бъде определена като съвместима с вътрешния пазар.

(21) Когато разработват мерки за държавна помощ, държавите членки трябва да спазват съответните разпоредби на правото на ЕС, по-специално тези, насочени към укрепване на устойчивостта на икономиката на ЕС. Със Законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии (NZIA) Съюзът определя и предлага мерки за преодоляване на неефективност на пазара по отношение на взаимосвързаните въпроси за устойчивостта и декарбонизацията. Поради това материалният обхват на настоящото съобщение за инвестиции в производствени мощности за чисти технологии е определен като напълно съвместим с NZIA и позволява мерки и схеми за държавна помощ, съобразени с условията на NZIA, включително за подкрепа за производството. Освен това държавите членки настоятелно се насърчават да включат допълнителни условия за постигане на целите за устойчивост, по-специално с оглед на укрепването на европейската верига за създаване на стойност в областта на чистите технологии, допринасяйки за постигането на целевия показател от 40 %, определен от NZIA, доколкото тези условия не нарушават правото на Съюза, включително международните задължения на Съюза, или не противоречат на по-конкретни условия в настоящото съобщение. Държавите членки биха могли по-специално да вземат предвид изискванията за устойчивост в инструментите на ЕС за финансиране, като например Фонда за иновации. В тези граници държавите членки настоятелно се насърчават да включат критерии за европейска преференция, когато използват състезателни тръжни процедури или други форми на разпределение на помощта, когато това е целесъобразно. Тези критерии следва да останат прозрачни, публикувани преди обявяването на поканите за представяне на предложения и пропорционални, за да се гарантира ефективна

[23] За да се запази ефективното функциониране на пазарите на електроенергия, такива мерки за помощ трябва да се предоставят чрез състезателна тръжна процедура, която гарантира, че помощта има стимулиращ ефект.

[24] „Стандарт на Съюза“ означава стандарт на Съюза по смисъла на точка 19, подточка 89 от Насоките относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката от 2022 г.

конкуренция, като същевременно се подкрепя развитието и устойчивостта на европейските вериги за създаване на стойност.

(22) По подобен начин държавите членки също настоятелно се насърчават да добавят условия за постигане на по-широките цели на социалната политика и политиката в областта на околната среда. Комисията е готова да подпомогне държавите членки да разработят условия, свързани със социалните цели. Държавите членки се насърчават да разработят такива условия съвместно със социалните партньори. Като подкрепя развитието на икономическите дейности и допринася за целите на прехода към чиста енергия, настоящото съобщение предоставя на държавите членки инструменти, които ще допринесат за създаването на качествени работни места и тяхната дълготрайност, както и за целите за нулеви нетни емисии.

(23) Когато държавите членки обвързват предоставянето на помощ с условия, независимо дали те произтичат или не от правото на ЕС, неспазването на тези условия може да доведе до събиране на помощта от предоставящия орган. Държавите членки се насърчават да предвиждат промените, произтичащи от прехода към икономика с нулеви нетни емисии, и да насърчават справедливи резултати на пазара на труда, като например справедливо заплащане, достойни условия на труд, обучение и справедлив преход от едно работно място към друго. Държавите членки се насърчават също така да вземат предвид съображенията за данъчна солидарност и могат да изключат от мерките за държавна помощ субекти, които използват данъчни убежища, за да избегнат своя справедлив дял от данъците в полза на обществото[25].

(24) Освен това Комисията отбелязва значението на кръговостта и биоикономиката за постигане на декарбонизация, намаляване на зависимостите и повишаване на икономическата конкурентоспособност. Държавите членки се насърчават да гарантират, че проектите и дейностите, подпомагани с държавна помощ съгласно настоящото съобщение, допринасят във възможно най-голяма степен за кръговата икономика.

3.2. Отрицателно условие: помощта да не засяга неоправдано условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес

(25) Що се отнася до второто (отрицателно) условие по член 107, параграф 3, буква в) от Договора, за да се гарантира, че помощта не засяга неоправдано условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес, Комисията оценява необходимостта, целесъобразността и пропорционалността на помощта, проверява дали са избегнати неоправдани отрицателни ефекти върху конкуренцията и търговията и дали са спазени условията за мониторинг и докладване в раздел 9.

(26) Всяка помощ трябва да бъде необходима, което означава, че тя трябва да се предоставя в случаи, в които може да доведе до съществено развитие, което пазарът сам по себе си не може да постигне, например чрез преодоляване на

[25] Вж. Препоръка (ЕС) 2020/1039 на Комисията от 14 юли 2020 г. за обвързване на получаването на финансова подкрепа от предприятия в Съюза с липсата на връзки с юрисдикции, които не оказват съдействие (ОВ L 227, 16.7.2020 г., стр. 76).

пазарна неефективност по отношение на проектите, за които се предоставя помощта. С оглед на необходимостта от ускоряване на допустимите инвестиции и дейности съгласно настоящото съобщение Комисията счита, че пазарът сам по себе си не би бил в състояние да осигури в достатъчна степен необходимото равнище на инвестиции или дейности в рамките на сроковете, необходими за постигане на чист, справедлив и конкурентоспособен преход. Поради това Комисията приема, че са необходими мерки, попадащи в обхвата на настоящото съобщение и отговарящи на всички условия в приложимите раздели.

(27) В Съобщението относно Пакта за чиста промишленост Комисията признава, че може да е необходима финансова помощ, за да се стимулират необходимите допълнителни инвестиции, и че други инструменти на политиката сами по себе си не са достатъчни за постигането на нейните цели. Поради това Комисията приема, че държавната помощ в обхвата на настоящото съобщение по принцип е подходяща мярка за стимулиране на инвестициите и дейностите, допустими за помощ, при условие че са спазени всички приложими условия в съответните раздели. Освен това изборът на инструмент за помощ следва да бъде съобразен с целта, която мярката за помощ се стреми да постигне, и да има вероятност да доведе до най-малко нарушаване на търговията и конкуренцията. При условие че държавите членки спазват условията по настоящото съобщение, Комисията приема, че инструментът за помощ също е подходящ.

(28) Помощ съгласно настоящото съобщение по принцип няма да се предоставя на предприятия в затруднено положение, за да се гарантира, че само жизнеспособни предприятия получават помощ[26]. Комисията обаче счита, че специфичните предпазни мерки, присъщи на структурата на инвестиционните фондове в раздел 8, които включват по-специално съгласуване на финансовите стимули за управителя на фонда и значителни частни съвместни инвестиции, преследват същата цел и представляват подходящ алтернативен механизъм на официалното изключване на предприятия в затруднено положение от проекти, допустими за инвестиции съгласно този раздел.

(29) Помощта се счита за пропорционална, когато сумата на помощта, предоставена на всеки отделен бенефициер, е ограничена до минимума, необходим за осъществяването на подпомагания проект или дейност. Пропорционалността обикновено се гарантира, ако размерите на помощта са определени чрез състезателна тръжна процедура, тъй като тя предоставя надеждна оценка на минималната помощ, изисквана от потенциалните бенефициери. Комисията счита, че използването на състезателни тръжни процедури е особено подходящо за мерки, насочени към голям брой достатъчно съпоставими проекти, например в областта на производството на енергия от възобновяеми източници за по-големи проекти, използващи зрели технологии. Когато състезателните тръжни процедури не са подходящи, включително с оглед на необходимостта от ускоряване на конкретните инвестиции, посочени в точка (4), съответните раздели от настоящото съобщение позволяват на държавите членки да определят размера на

[26] По смисъла на Насоките за държавна помощ за оздравяване и преструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение (ОВ C 249, 31.7.2014 г., стр. 1).

помощта административно въз основа на максималните интензитети на помощта или въз основа на недостига на финансиране в съответствие със специфичните условия, предвидени в приложимия раздел. Когато размерът на помощта се изчислява въз основа на недостиг на финансиране, сценариите, използвани при това изчисление, трябва да се основават на реалистични допускания като част от надежден бизнес план. Когато съпоставителният сценарий се състои в това бенефициерът да не извършва никаква дейност или да извършва дейността си без промени, ННС на съпоставителния сценарий съответства на нула, а недостигът на финансиране може да бъде приблизително определен като отрицателната ННС на инвестицията във фактическия сценарий. Във всеки раздел в настоящото съобщение са посочени конкретните приложими ограничения на помощта, които Комисията ще счита за пропорционални.

(30) Освен това рисковете от нарушения на пазара нарастват с общия размер на предоставената държавна помощ. Такъв е по-специално случаят, когато помощта се предоставя при липса на състезателна тръжна процедура. Поради тази причина размерът на помощта за създаване на нови производствени мощности е ограничен за всеки проект, докато при проекти за декарбонизация за помощ над определени прагове се изисква индивидуална оценка на Комисията на недостига на финансиране.

(31) Освен ако е предвидено друго в конкретните раздели, помощта съгласно настоящото съобщение може да бъде предоставена под всякаква форма, включително преки безвъзмездни средства, данъчни предимства[27], включително данъчни кредити и ускорена амортизация, субсидирани лихвени проценти по нови заеми или гаранции по нови заеми. Когато помощта се предоставя под форма, различна от безвъзмездни средства, размерът на помощта се изразява в брутен еквивалент на безвъзмездна помощ, а номиналният размер на данъчното предимство или номиналният размер на базисния финансов инструмент, като например нов заем или гаранция, не може да надвишава допустимите разходи (когато е приложимо).

(32) За изчисляването на брутния еквивалент на безвъзмездна помощ в публичните гаранции държавите членки могат да използват премии в защитената област, определени в Известието на Комисията относно държавните помощи под формата на гаранции[28] („Известието относно гаранциите“), или да използват методика, която преди прилагането е била приета от Комисията въз основа на Известието относно гаранциите и при условие че тази методика изрично се отнася до вида гаранция и вида на съответната сделка в контекста на прилагането на настоящото съобщение. За да се улесни предоставянето на помощ изключително под формата на заеми или гаранции на МСП или на големи предприятия с рейтинг поне B (или еквивалентен), вместо да изчисляват брутния еквивалент на безвъзмездна помощ, държавите членки могат да изберат да прилагат следния опростен подход за помощ, предоставяна въз основа на интензитетите на помощта, и

[27] Помощта не може да се отнася до намаляване на данъци или налози, които отразяват основните разходи за предоставяне на енергия или свързани услуги (например такси за мрежата или такси за финансиране на механизми за осигуряване на електрогенериращи мощности).

[28] Известие на Комисията относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на държавните помощи под формата на гаранции (ОВ C 155, 20.6.2008 г., стр. 10).

за помощ, предоставяна въз основа както на интензитетите на помощта, така и на максималните размери на помощта:

а) за заеми: номиналният размер на заема не надвишава двукратния размер, получен от приложимия максимален интензитет на помощта и, ако е приложимо, от максималния размер на помощта;

б) за гаранции: номиналният размер на гаранцията не надвишава трикратния размер, получен от приложимия максимален интензитет на помощта и, ако е приложимо, от максималния размер на помощта и, с изключение на гаранциите, предвидени в раздел 6.1, гаранцията не надвишава 80 % от съответния заем;

И в двата случая номиналният размер на (съответния) заем не може да надвишава 100 % от допустимите разходи и подлежи на допълнителни условия съгласно съответния раздел.

(33) Съгласно съобщението когато се извършва оценка на помощ в полза на бенефициер, който е обект на неизпълнено нареждане за събиране, след като с предишно решение на Комисията е било обявено, че дадена държавна помощ е неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар, Комисията ще вземе под внимание размера на помощта, който все още не е събран[29].

(34) Когато държавите членки решат да предоставят помощ под формата на гаранции или заеми, които се предоставят чрез кредитни институции и други финансови институции като финансови посредници, и за да се гарантира, че предоставената помощ се прехвърля пряко във възможно най-голяма степен[30] на крайните бенефициери, ще се спазват следните условия[31]:

а) ако се предоставят гаранции на кредитни институции и други финансови институции като финансови посредници, тези финансови посредници следва във възможно най-голяма степен да предават на крайните бенефициери предимствата, извлечени от публичните гаранции. Финансовият посредник трябва да е в състояние да докаже, че използва механизъм, който гарантира, че предимствата са прехвърлени във възможно най-голяма степен на крайните бенефициери под формата на по-големи обеми финансиране, по-рискови портфейли, по-ниски

---

29 Вж. Решение на Първоинстанционния съд от 13 септември 1995 г., TWD Textilwerke Deggendorf GmbH/Комисия, съединени дела T-244/93 и T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160.

30 Помощта, отпусната от държавите членки по силата на настоящото съобщение в полза на предприятия, която минава през кредитни институции в ролята им на финансови посредници, трябва да бъде от пряка полза за тези предприятия. С нея обаче може да бъде предоставено непряко предимство на финансовите посредници. При спазване на предпазните мерки, предвидени в раздел (34), буква а) и б) обаче, такава непряка помощ няма за цел да запази или възстанови жизнеспособността, ликвидността или платежоспособността на кредитните институции. Следователно такава помощ няма да се определя като извънредна публична финансова подкрепа съгласно Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета (Директивата за възстановяване и преструктуриране на банките — ДВПБ) или съгласно Регламент (ЕС) № 806/2014 на Европейския парламент и на Съвета (Регламент за Единния механизъм за преструктуриране — ЕМП) и няма да бъде оценявана съгласно правилата за държавна помощ, които се прилагат за банковия сектор.

31 За помощ, предоставена съгласно раздел 8, това условие подлежи на специфичните условия в този раздел.

изисквания за обезпечение, по-ниски гаранционни премии или по-ниски лихви, отколкото без такива публични гаранции;

б) ако се предоставят заеми на кредитни институции и други финансови институции като финансови посредници, тези финансови посредници следва във възможно най-голяма степен да предават на крайните бенефициери предимствата, извлечени от субсидираните лихви по заеми. Финансовият посредник трябва да е в състояние да докаже, че прилага механизъм, който гарантира, че предимствата се прехвърлят във възможно най-голяма степен на крайните бенефициери, без предоставянето на субсидирани заеми по настоящото съобщение да се обвързва с рефинансиране на съществуващи заеми.

(35) Въз основа на съответния опит и с оглед на целите, преследвани с мерките, попадащи в обхвата на настоящото съобщение, Комисията приема, че тези мерки няма да доведат до явно отрицателно въздействие върху конкуренцията и търговията, доколкото отговарят на всички условия в приложимите раздели.

(36) Помощта, предоставена съгласно настоящото съобщение, не може да бъде обвързана с условието за преместване на дейност, тъй като тези условия биха били вредни за вътрешния пазар.

(37) Като последна стъпка съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора Комисията трябва да балансира отрицателното въздействие на мярката за помощ върху конкуренцията и условията на търговия с положителните ефекти от планираната помощ върху подпомаганите икономически дейности, включително нейния принос за чистия, справедлив и конкурентен преход и целите на Пакта за чиста промишленост. При условие че мерките в обхвата на настоящото съобщение отговарят на всички условия в приложимите раздели, Комисията ще установи, че положителните ефекти от планираната помощ надхвърлят отрицателните ефекти върху конкуренцията и условията на търговия.

3.3. НАТРУПВАНЕ С ДРУГА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ И КОМБИНИРАНЕ С ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЯВАНИ ФОНДОВЕ НА ЕС

(38) Освен ако в настоящото съобщение е посочено друго:

а) помощта съгласно настоящото съобщение може да се натрупва с всяка друга държавна помощ или помощ *de minimis* или да се комбинира с централно управлявани фондове на ЕС, доколкото тези мерки се отнасят до различни установими допустими разходи;

б) помощта съгласно настоящото съобщение може да се натрупва с всяка друга държавна помощ или помощ d*e minimis* или да се комбинира с централно управлявани фондове на ЕС по отношение на едни и същи допустими разходи, частично или изцяло припокриващи се, при условие че това натрупване не води до превишаване на най-високия интензитет или размер на помощта, приложим съгласно което и да е от съответните условия;

в) помощта съгласно настоящото съобщение може да се натрупва с всяка друга държавна помощ без установими допустими разходи[32].

4. ПОМОЩ ЗА УСКОРЯВАНЕ НА ВНЕДРЯВАНЕТО НА ЧИСТА ЕНЕРГИЯ И ПОДКРЕПА НА РАЗХОДИТЕ ЗА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ЦЕЛИТЕ НА ПАКТА ЗА ЧИСТА ПРОМИШЛЕНОСТ

(39) Освен съществуващите възможности, налични в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, включително съгласно CEEAG, в Пакта за чиста промишленост се признава необходимостта от ускоряване на внедряването на възобновяеми и нисковъглеродни енергийни източници, като по този начин се допринася за цялостната конкурентоспособност в световен мащаб, за намаляване на зависимостта от вноса на изкопаеми горива, ускоряване на енергийния преход и постигане на по-ниски и по-стабилни цени на енергията.

(40) В Пакта за чиста промишленост се признава централната роля на възобновяемите горива от небиологичен произход[33], като например водорода от възобновяеми източници, за декарбонизацията на енергийната система на ЕС. В съответствие със стратегията на ЕС за водорода приоритет за Съюза е да се разгърне използването на водород от възобновяеми източници, произвеждан предимно посредством вятърна и слънчева енергия. За да се подпомогне създаването на пазар на водород, Директива (ЕС) 2018/2001 включва обвързващи цели за навлизането на водород от възобновяеми източници в промишлеността и транспорта до 2030 г.

(41) Производството на водород от възобновяеми източници ще играе важна роля за балансирането на мрежите и свързването на секторите. През периоди на свръхпроизводство на енергия от възобновяеми източници производството на водород може да гарантира гъвкаво стабилизиране на търсенето на мрежата. Производството и навлизането на водород от възобновяеми източници обаче е по-бавно от очакваното.

(42) Поради това в Пакта за чиста промишленост се признава, че нисковъглеродните горива, като например нисковъглеродният водород, ще трябва да допринесат за бързо намаляване на емисиите и за подпомагане на прехода на клиентите в Съюза в трудни за декарбонизация сектори, в които не са налични варианти с по-голяма енергийна или разходна ефективност. Те включват транспортния сектор, в който с Регламента за ReFuelEU — сектор „Авиация“[34] и Регламента за ReFuelEU — сектор „Морско пространство“[35] се въвеждат специални цели за устойчиви авиационни и корабни горива, а

---

[32] Държавната помощ без установими допустими разходи включва държавна помощ, освободена съгласно членове 19б, 20а, 21, 21а, 22 или 23, член 56д, параграф 5, буква а), подточки ii), iii) или iv), член 56д, параграф 10 и член 56е от Общия регламент за групово освобождаване.

[33] Съгласно определението по член 2, точка 36 от Директива (ЕС) 2018/2001.

[34] Регламент (ЕС) 2023/2405 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за осигуряване на еднакви условия на конкуренция за устойчив въздушен транспорт (инициатива ReFuelEU — сектор „Авиация“) (ОВ L, 2023/2405, 31.10.2023 г.).

[35] Регламент (ЕС) 2023/1805 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. относно използването на възобновяеми и нисковъглеродни горива в морския транспорт и за изменение на Директива 2009/16/ЕО (ОВ L 234, 22.9.2023 г., стр. 48).

именно биогорива, възобновяеми горива с небиологичен произход и нисковъглеродни горива, които могат да допринесат за намаляване на емисиите от транспорта чрез тези превозвачи.

(43) Считано от 2030 г., възобновяемите горива от небиологичен произход се произвеждат, когато функционират по договор инсталации за електроенергия от възобновяеми източници или когато производството на електроенергия от възобновяеми източници надвишава търсенето в системата. Поради това те гарантират по-ефективно използване на съществуващите мощности за производство на енергия от възобновяеми източници, като осигуряват решение за акумулиране и като предотвратяват ограничаването. Тази допълнителна услуга за електроенергийната система би могла да бъде подкрепена от държавите членки, което ще доведе до по-високи интензитети на помощта за възобновяеми горива с небиологичен произход, като същевременно напълно се признава, че както те, така и водородът с малък въглероден отпечатък (за него ще бъде определена методика в посветения му предстоящ делегиран акт) ще играят роля за постигането на общите цели за декарбонизация.

(44) Гъвкавото производство на нисковъглеродни горива може да намали разходите за експлоатация на енергийната система и да улесни интегрирането на по-евтини и по-чисти енергийни източници. В съответствие с Плана за действие за достъпна енергия[36] е необходимо да се запазят стимулите за гъвкавост в цялата система, да се намали нестабилността и да се допринесе за по-ниски и по-стабилни цени на електроенергията.

(45) За разлика от възобновяемите горива с небиологичен произход, нисковъглеродните горива могат да се произвеждат от изкопаеми горива или с електроенергия, която не се определя като възобновяема. Поради това е целесъобразно публичното подпомагане да не поставя възобновяемите горива с небиологичен произход и нисковъглеродните горива на равна основа и да признава по-големия принос, който възобновяемите горива с небиологичен произход ще имат за декарбонизацията и управлението на системните разходи.

(46) В този контекст е от съществено значение да се улеснят инвестициите за ускоряване и разширяване на наличието на чиста енергия по разходоефективен начин, като същевременно се отчита, че приоритетът на Съюза е да разработва водород от възобновяеми източници, произведен главно чрез използване на вятърна и слънчева енергия, и да се въведат предпазни мерки, за да се гарантира, че нисковъглеродните горива не водят до увеличаване на системните разходи.

(47) Увеличаването на дела на възобновяемите източници с променлив характер в енергийната система може да доведе до по-голяма променливост на моделите на производство на енергия. Поради това може да е необходимо съпътстващото внедряване на източници на гъвкавост и механизми за

[36] Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: План за действие за енергия на достъпни цени Отключване на истинската стойност на нашия енергиен съюз за осигуряване на финансово достъпна, ефективно произвеждана и чиста енергия за всички европейци (COM/2025/79 final).

осигуряване на електрогенериращи мощности, за да се гарантира, че все по-декарбонизираните електроенергийни системи остават сигурни и осигуряват енергия на достъпни цени.

4.1. Схеми за помощи за ускоряване на навлизането на енергията от възобновяеми източници

(48) Комисията ще счита за съвместими с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора, при условие че са в съответствие с настоящия раздел, както и с раздел 3, мерки за помощ в подкрепа на:

а) инвестиции за производството на енергия от възобновяеми източници съгласно определението в член 2, точка 1 от Директива (ЕС) 2018/2001, включително производството на възобновяеми горива с небиологичен произход, но с изключение на производството на електроенергия от възобновяеми горива с небиологичен произход;

б) инвестиции в съхранение на възобновяеми горива с небиологичен произход, биогорива, течни горива от биомаса, биогаз (включително биометан) и газообразни и твърди горива от биомаса, които съхраняват изключително енергия, която попада в обхвата на настоящия раздел;

в) инвестиции в акумулирането на електроенергия[37] и акумулирането на топлинна енергия[38].

(49) Когато помощта се предоставя за подпомагане на акумулирането на електроенергия, държавите членки трябва или да докажат, че имат дерогации от съответното право на Съюза, или да потвърдят, че:

а) реакция на потреблението и акумулирането на енергия, независимо от нивото на напрежението, към което са свързани активите, имат възможност:

i) да продават и купуват електроенергия на пазарите за ден напред и в рамките на деня;

ii) да участват във всяка спомагателна услуга за контрола на честотата и различна от контрола на честотата, при която необходимата услуга би могла да бъде осигурена чрез реакция на потреблението и/или акумулиране;

iii) да участват в повторно диспечиране на пазарен принцип и/или да отговарят на условията за предоставяне на услуги по управление

[37] „Акумулиране на електроенергия“ означава отлагане на крайната употреба на електроенергията до момент, който е по-късен от момента на нейното произвеждане, или преобразуване на електроенергия във вид енергия, която може да се съхранява, съхранението на тази енергия и последващото ѝ обратно преобразуване в електроенергия.

[38] „Акумулиране на топлинна енергия“ означава отлагане на крайната употреба на топлинната енергия до момент, който е по-късен от момента на нейното произвеждане, или преобразуване на електроенергия или топлинна енергия във вид енергия, която може да се съхранява, съхранението на тази енергия, и когато е целесъобразно, последващото ѝ преобразуване или обратно преобразуване в топлинна енергия за крайна употреба (т.е. за отопление или охлаждане).

на претоварването за операторите на преносни системи (ОПС) и/или операторите на разпределителни системи (ОРС);

б) доставчиците на агрегирани услуги, включително независимите доставчици на агрегирани услуги, могат да участват на пазарите и услугите, изброени в буква а).

(50) При липса на потвърждението, изисквано в точка (49), мерките за подпомагане на акумулирането на електроенергия съгласно настоящия раздел могат да бъдат одобрени само за максимален период от 2 години. Държавите членки могат да поискат ново одобрение, само след като всички тези подобрения на пазара бъдат приложени. Освен това държавите членки се приканват да вземат предвид констатациите относно пазарната неефективност в своята оценка на нуждите от гъвкавост по смисъла на член 19д от Регламента за електроенергията, след като те станат налични, във всяко последващо решение за създаване на схема за инвестиционна помощ за съхранение на електроенергия. Във всеки случай мерките за подпомагане на акумулирането на електроенергия съгласно настоящия раздел не могат да бъдат одобрявани за срок, по-дълъг от 5 години.

(51) Когато помощта се предоставя за производството на възобновяеми горива с небиологичен произход, държавите членки трябва да гарантират, че подпомаганите горива се произвеждат от възобновяеми енергийни източници в съответствие с методиките, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове[39].

(52) Когато помощта се предоставя за производство на биогорива, течни горива от биомаса, биогаз (включително биометан) и газообразни и твърди горива от биомаса, държавите членки трябва да гарантират, че подпомаганите горива съответстват на критериите за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове съгласно Директива (ЕС) 2018/2001 и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове.

(53) Помощ може да се предоставя по отношение на новоинсталирани или модернизирани мощности[40]. В случай на модернизирани мощности допустими за помощ са само допълнителните разходи, свързани с модернизираните мощности.

(54) С изключение на вятърната енергия от разположени в морето инсталации, водноелектрическата енергия, включително помпено-акумулиращи електроцентрали, и инсталациите за производство на възобновяеми горива с небиологичен произход, подпомаганите проекти трябва да бъдат завършени и оперативни в срок от 48 месеца след датата на предоставяне на помощта.

---

[39] Инвестициите за производство на нисковъглеродни горива заедно с възобновяеми горива с небиологичен произход могат да бъдат обхванати от настоящия раздел, ако делът на произведените нисковъглеродни горива не надвишава 20 % от общата продукция.

[40] „Модернизиране“ означава обновяване на електрически централи, произвеждащи възобновяема енергия, и инсталации, акумулиращи възобновяема енергия, включително с цялостна или частична замяна на инсталации или работни системи и съоръжения, за целите на замяната на генериращи мощности или подобряване на ефективността или капацитета на инсталацията.

Схемата следва да включва ефективна система от санкции, в случай че този срок не бъде спазен[41].

(55) Помощта трябва бъде предоставена въз основа на схема с прогнозен обем на капацитета и бюджет. Схемите могат да бъдат ограничени до една или няколко технологии, обхванати в точка (48), но не трябва да включват ограничения на допустимостта, които биха довели до непропорционално нарушаване на конкуренцията. Схемите не трябва да водят до дискриминация, включително при предоставянето на лицензи, разрешения или концесии, когато се изискват такива. В случай че държавите членки въведат минимален размер, изискван за участие в схеми съгласно настоящия раздел, той не може да надвишава 1 MW намален капацитет и трябва да бъде разрешено агрегиране.

(56) Държавата членка трябва да гарантира спазването на принципа за ненанасяне на значителни вреди.

4.1.1. Схеми за инвестиционна помощ

(57) Инвестиционната помощ за ускоряване на навлизането на енергията от възобновяеми източници може да се предоставя за инвестициите, описани в точка (48), букви (а)—(с).

(58) Помощта може да се предоставя чрез състезателна тръжна процедура[42] или административно.

(59) Състезателна тръжна процедура се изисква, когато помощта се предоставя за инвестиции за производство на електроенергия от възобновяеми източници, с изключение на помощ за демонстрационни проекти[43] и малки проекти, определени, както следва:

а) проекти с инсталирана мощност, равна на или по-малка от 1 MW; или

б) проекти с инсталирана мощност, равна на или по-малка от 6 MW, ако 100 % от тях са собственост на МСП и/или общности за енергия от възобновяеми източници[44]и/или граждански енергийни общности[45]; или

в) само за производство на вятърна енергия — проекти с инсталирана мощност, равна на или по-малка от 18 MW, ако 100 % от тях са собственост на малки предприятия и микропредприятия и/или на

---

41 Санкциите могат да бъдат отменени в случаите, когато забавянето се дължи на фактори извън контрола на бенефициера на помощта и не е могло разумно да се предвиди към момента на подаване на заявлението за помощ.

42 Състезателната тръжна процедура следва по принцип да бъде отворена за всички допустими бенефициери. Тръжната процедура обаче може да бъде ограничена до една или повече конкретни категории бенефициери, когато са представени доказателства, показващи, че нивата на офертите, които различните категории бенефициери се очаква да предложат, се различават с повече от 10 %; в такъв случай може да се използват отделни състезателни тръжни процедури, за да може да се конкурират помежду си категории бенефициери с подобни разходи.

43 Както са определени в член 2, точка 24 от Регламента за електроенергията.

44 Съгласно определението по член 2, точка 16 от Директива (ЕС) 2018/2001.

45 Съгласно определението по член 2, точка 11 от Директива (ЕС) 2019/944.

общности за енергия от възобновяеми източници и/или граждански енергийни общности.

(60) Допустимите разходи са общите инвестиционни разходи.

(61) Когато за предоставянето на помощ се използва състезателна тръжна процедура, равнището на помощта трябва да съответства на резултата от състезателната тръжна процедура и не трябва да надвишава 100 % от общите допустими разходи за подпомаганите проекти.

(62) Когато помощта се предоставя административно, размерът на помощта трябва да бъде определен въз основа на данни за допустимите разходи за всеки подпомаган проект и не трябва да надвишава 45 % от тези разходи. Интензитетът на помощта може да бъде увеличен с 20 процентни пункта за помощи, предоставени на малки предприятия, и с 10 процентни пункта за помощи, предоставени на средни предприятия.

(63) Помощта по настоящия раздел може да се натрупва само с помощ по раздел 4.1.2 от настоящото съобщение, ако схемата за помощ, за която е постъпило уведомление, предвижда тази възможност към момента на първоначалното уведомление.

4.1.2. Схеми за пряко ценово подпомагане

(64) Схемите за пряко ценово подпомагане[46] могат да обхващат инвестициите, описано в точка (48), букви (a) и (b).

(65) Държавите членки могат да предоставят пряко ценово подпомагане, като използват различни инструменти, включително договори за разлика и преференциални премии.

(66) Чрез дерогация от точка (65), помощта за производство на електроенергия от възобновяеми източници трябва да бъде под формата на двупосочни договори за разлика[47], разработени в съответствие с принципите на член 19г, параграф 2 от Регламента за електроенергията. Срокът на договора не трябва да надвишава 25 години след пускането в експлоатация на подпомаганата инсталация[48].

---

[46] Схемите за пряко ценово подпомагане насърчават разгръщането на инвестиции в производството и акумулирането на енергия, като предоставят на бенефициерите на помощ фиксирано или променливо парично плащане, което зависи пряко от количеството произведена и/или акумулирана енергия, което може да се определи въз основа на действителната или референтната продукция.

[47] Двупосочен договор за разлика означава договор между оператор на съоръжение за производство на електроенергия и контрагент, обикновено публичен субект, който осигурява както защита на минималното възнаграждение, така и ограничение на свръхвъзнаграждението. Целта на договора трябва да бъде да се запазят стимулите за съоръжението за производство на електроенергия да функционира и да участва ефективно на енергийните пазари.

[48] Плащанията за подкрепа по договора трябва да бъдат ограничени до 25 години, но държавите членки са свободни да изискват инсталациите да продължат да изплащат средства по договорите, докато подпомаганият механизъм продължава да функционира.

(67) Помощта може да се предоставя чрез състезателна тръжна процедура[49] или административно.

(68) Състезателна тръжна процедура се изисква, когато помощта се предоставя за производство на електроенергия от възобновяеми източници, с изключение на помощ за демонстрационни проекти и малки проекти съгласно определението в точка (59).

(69) Допустимите разходи са очакваните нетни разходи, изчислени, като се вземат предвид всички основни разходи и приходи, направени през жизнения цикъл на проекта, и всяка вече получена помощ, сконтирана със средната претеглена цена на капитала.

(70) Когато за предоставянето на помощ се използва състезателна тръжна процедура, равнището на помощта трябва да съответства на резултата от състезателната тръжна процедура и не трябва да надвишава 100 % от общите допустими разходи за подпомаганите проекти.

(71) Когато помощта се предоставя административно, равнището на помощта трябва да бъде определено от компетентния регулаторен орган, така че да покрие допустимите разходи[50]. Когато помощта се предоставя административно за производството на електроенергия от възобновяеми източници, националният регулаторен орган трябва да определи равнището на помощта.

(72) Помощта трябва да е проектирана така, че да предотвратява всяко неоправдано нарушаване на ефективното функциониране на пазарите и по-специално да запазва ефективните оперативни стимули и ценови сигнали. По-специално бенефициерите не следва да бъдат стимулирани да предлагат своята продукция на стойност под пределните си разходи и не трябва да получават помощ през периоди, когато пазарната стойност на това производство е отрицателна величина[51].

4.2. СХЕМИ ЗА ПОМОЩИ ЗА УСКОРЯВАНЕ НА НАВЛИЗАНЕТО НА НИСКОВЪГЛЕРОДНИ ГОРИВА

(73) Освен съществуващите възможности, налични в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, включително съгласно CEEAG, Комисията ще счита за съвместими с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф

[49] Вж. бележка под линия 42.

[50] Например, когато помощта се предоставя под формата на двупосочни договори за разлика, компетентният независим регулаторен орган трябва да определи цената на упражняване, за да се покрият допустимите разходи.

[51] Малките инсталации за електроенергия от възобновяеми източници и демонстрационните проекти могат да се възползват от пряко ценово подпомагане, което покрива пълните разходи за експлоатация, и за чието получаване не се изисква инсталациите да продават произведената от тях електроенергия на пазара, в съответствие с освобождаването, предвидено в член 4, параграф 3 от Директива (ЕС) 2018/2001. Инсталациите ще се считат за малки, ако мощността им е под приложимия праг, определен в член 5 от Регламента за електроенергията. Демонстрационните проекти са определени в член 2, точка 24 от Регламента за електроенергията.

3, буква в) от Договора, при условие че са в съответствие с настоящия раздел, както и с раздел 3, мерки за помощ в подкрепа на:

а) инвестиции за производството на нисковъглеродни горива съгласно определението в член 2, точка 13 от Директива (ЕС) 2024/1788[52], включително рециклирани въглеродни горива съгласно определението в член 2, точка 35 от Директива (ЕС) 2018/2001, нисковъглероден водород и синтетични газообразни и течни горива, чието енергийно съдържание е получено от нисковъглероден водород;

б) инвестиции за производството както на възобновяеми горива с небиологичен произход, така и на нисковъглеродни горива, попадащи извън обхвата на раздел 4.1;

в) инвестиции в хранилища на нисковъглеродни горива, в които се съхраняват изключително нисковъглеродни горива или комбинация от нисковъглеродни горива и възобновяеми горива с небиологичен произход.

(74) За да бъдат допустими съгласно настоящия раздел, мерките за помощ трябва да бъдат отворени и за възобновяеми горива с небиологичен произход. За да се гарантира, че възобновяемите горива с небиологичен произход получават подкрепа, минимален дял от 30 % от бюджета на тези мерки трябва да бъде запазен за инвестициите във възобновяеми горива с небиологичен произход, обхванати от раздел 4.1[53].

(75) Когато помощта се предоставя за производството на възобновяеми горива с небиологичен произход, държавите членки трябва да гарантират, че подпомаганите горива се произвеждат от възобновяеми енергийни източници в съответствие с методиките, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове.

(76) Когато помощта се предоставя за производството на нисковъглеродни горива, държавите членки трябва да гарантират, че подпомаганите горива отговарят на прага от 70 % за намаляване на емисиите на парникови газове спрямо сравнителната стойност за изкопаемо гориво в съответствие с методиките, определени в Директива (ЕС) 2024/1788 и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове.

(77) Помощ може да се предоставя само по отношение на новоинсталирани мощности.

(78) Проектите за съхранение, подпомагани съгласно точка (73), буква (с), трябва да бъдат завършени и оперативни в срок от 48 месеца след датата на

---

[52] Директива (ЕС) 2024/1788 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно общите правила за вътрешните пазари на газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на Директива (ЕС) 2023/1791 и за отмяна на Директива 2009/73/ЕО (преработен текст) (ОВ L, 2024/1788, 15.7.2024 г.)

[53] Вж. също бележка под линия 39.

предоставяне на помощта. Схемата следва да включва ефективна система от санкции, в случай че този срок не бъде спазен[54].

(79) Помощта трябва бъде предоставена въз основа на схема с прогнозен обем на капацитета и бюджет. Схемите могат да бъдат ограничени до една или няколко технологии, обхванати в точка (73), но не трябва да включват ограничения на допустимостта, които биха довели до непропорционално нарушаване на конкуренцията. Схемите не трябва да водят до дискриминация, включително при предоставянето на лицензи, разрешения или концесии, когато се изискват такива. В случай че държавите членки въведат минимален размер, изискван за участие в схеми съгласно настоящия раздел, той не може да надвишава 1 MW намален капацитет и трябва да бъде разрешено агрегиране.

(80) Държавите членки могат да изключат от обхвата на дадена схема инвестициите в производството на нисковъглеродни горива от изкопаеми горива, без това да се счита за изкуствено ограничение в обхвата на схемата. В случай на схеми, включващи инвестиции в производството на нисковъглеродни горива от изкопаеми горива, държавите членки могат да запазят минимален дял от бюджета на схемата за нисковъглеродни горива, които намаляват риска от зависимост от изкопаеми горива.

(81) Държавата членка трябва да гарантира спазването на принципа за ненанасяне на значителни вреди.

4.2.1. Схеми за инвестиционна помощ

(82) Помощта може да се предоставя чрез състезателна тръжна процедура[55] или административно.

(83) Допустимите разходи са общите инвестиционни разходи.

(84) Когато за предоставянето на помощ се използва състезателна тръжна процедура, равнището на помощта трябва да съответства на резултата от състезателната тръжна процедура и не трябва да надвишава 100 % от общите допустими разходи за подпомаганите проекти.

(85) Когато помощта се предоставя административно, размерът на помощта трябва да бъде определен въз основа на данни за допустимите разходи за всеки подпомаган проект и не трябва да надвишава 20 % от тези разходи. Интензитетът на помощта може да бъде увеличен с 20 процентни пункта за помощи, предоставени на малки предприятия, и с 10 процентни пункта за помощи, предоставени на средни предприятия.

(86) Помощта по настоящия раздел може да се натрупва само с помощ по раздел 4.1.2 от настоящото съобщение, ако схемата за помощ, за която е

[54] Санкциите могат да бъдат отменени в случаите, когато забавянето се дължи на фактори извън контрола на бенефициера на помощта и не е могло разумно да се предвиди към момента на подаване на заявлението за помощ.

[55] Вж. бележка под линия 42.

постъпило уведомление, предвижда тази възможност към момента на първоначалното уведомление.

4.2.2. Схеми за пряко ценово подпомагане

(87) Държавите членки могат да предоставят помощ, като използват различни инструменти, включително договори за разлика и преференциални премии.

(88) Помощта трябва да се предоставя чрез състезателна тръжна процедура[56].

(89) Допустимите разходи са очакваните нетни разходи, изчислени, като се вземат предвид всички основни разходи и приходи, направени през жизнения цикъл на проекта, и всяка вече получена помощ, сконтирана със средната претеглена цена на капитала.

(90) Равнището на помощта трябва да съответства на резултата от състезателната тръжна процедура и не трябва да надвишава 100 % от общите допустими разходи за подпомаганите проекти.

(91) Помощта трябва да е проектирана така, че да предотвратява всяко неоправдано нарушаване на ефективното функциониране на пазарите и по-специално да запазва ефективните оперативни стимули и ценови сигнали. Бенефициерите не трябва да бъдат стимулирани да предлагат своята продукция на стойност под пределните си разходи и не трябва да получават помощ през периоди, когато пазарната стойност на това производство е отрицателна величина.

(92) Помощ не трябва да се изплаща за производството на нисковъглеродни горива (или възобновяеми горива с небиологичен произход, когато е приложимо) от електроенергия, получена от мрежата за повече от 80 % от часовете (или пазарните единици) всяка година[57].

4.3. Помощ за схеми за подпомагане на гъвкавостта по отношение на неизкопаеми горива

(93) Комисията ще счита помощта за насърчаване на гъвкавостта по отношение на електроенергията от неизкопаеми горива[58], посочена в членове 19ж и 19з от Регламента за електроенергията, за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора според настоящото съобщение[59], при условие че са изпълнени условията, описани в раздел 3 и в настоящия подраздел.

---

56 Вж. бележка под линия 42.

57 Когато този праг е надхвърлен, не трябва да се изплаща помощ за процент от обема на произведените нисковъглеродни горива, който е равен на процента часове, надвишаващи този праг.

58 Гъвкавост по отношение на неизкопаемите горива, като например реакция на потреблението и акумулиране, които не разчитат на използването на изкопаеми горива като първичен енергиен източник и допринасят за посрещане на нуждите от гъвкавост на електроенергията.

59 Това не засяга оценката на други мерки за гъвкавост съгласно CEEAG.

(94) Мярката следва да бъде разработена така, че да подкрепя нови инвестиции в гъвкавост по отношение на неизкопаемите горива. Новите инвестиции включват например:

а) инвестиции за изграждане на нов гъвкав капацитет. Преместването на употребяван гъвкав капацитет от едно местоположение в друго не може да се счита за нова инвестиция; или

б) инвестиции за увеличаване на гъвкавостта или инсталираната мощност на съществуващ капацитет. Само повишеното равнище на гъвкавост в сравнение с равнището на гъвкавост преди инвестицията може да се счита за допълнителна гъвкавост, осигурена от новата инвестиция; или

в) инвестиции за удължаване на жизнения цикъл на съществуващ капацитет. Само срокът на жизнения цикъл, който е бил удължен в сравнение с жизнения цикъл преди инвестицията, може да се счита за допълнителна гъвкавост, осигурена от новата инвестиция; или

г) инвестиции за промяна на първичния източник на енергия на гъвкав производствен актив от изкопаеми към неизкопаеми суровини. Само размерът на капацитета, за който първичният източник на енергия е станал неизкопаем в сравнение с първичните източници преди инвестицията, може да се счита за допълнителна гъвкавост, осигурена от новата инвестиция. В такива случаи националният регулаторен орган следва да провери дали всеки оставащ капацитет от изкопаеми горива е рентабилен без помощ и дали няма кръстосано субсидиране на производството на енергия от изкопаеми горива.

(95) Освен това, когато се счита за необходимо, за да не се подкопава икономическата жизнеспособност на съществуващите мощности, държавите членки могат да разширят обхвата на правилата за допустимост, така че да обхванат по-широк набор от възможности за гъвкавост във връзка с неизкопаеми горива, които допринасят за посрещане на нуждата от гъвкавост, която наскоро е била обект на инвестиции.

(96) Мярката ще бъде отворена за неизкопаеми технологии, които могат да предоставят услуги за гъвкавост, и поне за акумулиране на електроенергия и реакция на потреблението. Схемите не трябва да включват никакви изкуствени ограничения или дискриминация (включително при предоставянето на лицензи, разрешения или концесии, когато се изискват такива). Мярката може да включва само допълнителни технически изисквания въз основа на установените нужди на системата в съответствие с точка (103). Минималната големина, изисквана за участие, не трябва да надвишава 1 MW намалена мощност или повече от 1 час минимална продължителност на доставката и трябва да позволява агрегиране.

(97) Помощта по настоящия раздел трябва да бъде предоставена въз основа на схема с прогнозен обем на капацитета и бюджет.

(98) Държавите членки трябва или да докажат, че имат дерогации от съответното право на Съюза, или да потвърдят, че:

а) всички технологии за гъвкавост по отношение на неизкопаемите горива, включително реакция на потреблението и акумулирането на енергия, независимо от нивото на напрежението, към което са свързани активите, имат възможност:

i) да продават и купуват електроенергия на пазарите за ден напред и в рамките на деня;

ii) да участват във всяка спомагателна услуга за контрола на честотата и различна от контрола на честотата, при която необходимата услуга би могла да бъде осигурена чрез реакция на потреблението и/или акумулиране;

iii) да участват в повторно диспечиране на пазарен принцип и/или да отговарят на условията за предоставяне на услуги по управление на претоварването за операторите на преносни системи (ОПС) и/или операторите на разпределителни системи (ОРС);

б) доставчиците на агрегирани услуги, включително независимите доставчици на агрегирани услуги, могат да участват на пазарите и услугите, изброени в буква а).

При липса на такова потвърждение мерките съгласно настоящия раздел могат да бъдат одобрени само за максимален период от 2 години. Държавите членки могат да поискат ново одобрение, след като всички тези подобрения на пазара бъдат приложени.

(99) Държавите членки трябва да потвърдят, че всички мерки за смекчаване, установени в оценката на нуждите от гъвкавост, съгласно член 19д, параграф 2, буква в) от Регламента за електроенергията, ще бъдат изпълнени в срок от 2 години след публикуването на доклада, посочен в член 19д, параграф 1 от Регламента за електроенергията.

(100) Ако в съответната държава членка се прилага механизъм за осигуряване на електрогенериращи мощности, проектирането на този механизъм следва да бъде отворено за участието на гъвкавост по отношение на неизкопаемите горива, като например реакция на потреблението и акумулирането на енергия, в този механизъм за осигуряване на електрогенериращи мощности. Освен това механизмът за осигуряване на електрогенериращи мощности и мерките за гъвкавост по отношение на неизкопаемите горива следва да бъдат координирани по един от следните начини, за да се избегне създаването на пазарни пречки и свръхкомпенсация:

а) електрогенериращите мощности следва да се закупуват съвместно[60]; или

[60] Това означава, че националните органи следва да определят цел както за нуждите от гъвкавост, така и за нуждите на механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности, които да бъдат закупени чрез един и същ съвместно оптимизиран търг. Участниците предоставят своя принос както за нуждите от гъвкавост, така и за механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности, и предлагат обща цена за предоставянето на двете услуги или набор от оферти. Методиката за подбор следва да бъде такава, че да свежда до минимум общите разходи за удовлетворяване както на нуждите от гъвкавост, така и на нуждите на механизма за осигуряване

б) Държавите членки могат да включат изисквания за гъвкавост по отношение на неизкопаемите горива, определени в оценката на нуждите от гъвкавост, в своите механизми за осигуряване на електрогенериращи мощности, например изискване за минимален обем гъвкав капацитет от неизкопаеми горива, предоставящ услуги за краткосрочно регулиране на натоварването; или

в) ресурсите трябва да бъдат съсредоточени само в една мярка — или схемата за подпомагане на гъвкавостта по отношение на неизкопаемите горива, или механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности. Целевото търсене във всяка мярка следва да бъде коригирано, за да се вземе предвид участието в другата мярка.

(101) Целевото търсене, обект на търг, следва да бъде определено в съответствие с доклада, приет по европейската методика и ръководните критерии, въведени в член 19д от Регламента за електроенергията, с оглед на необходимостта от икономически ефективно постигане на сигурност и надеждност на доставките и декарбонизация на електроенергийната система.

(102) До разработването на такава методика и насоки целевото търсене не следва да надхвърля временната индикативна национална цел за гъвкавост, описана в член 19е от Регламента за електроенергията. В случай че целевото търсене не се основава на европейската методика и ръководните критерии, въведени в член 19д от Регламента за електроенергията, националният регулаторен орган трябва да потвърди, че целевото търсене за възлагане на обществени поръчки[61] отразява:

а) нуждите от гъвкавост предвид допускането, че пазарните подобрения, описани в точки (98) и (99) са били изпълнени; и

б) очакваната пазарна инвестиция, като се вземе предвид пазарното подобрение, посочено в буква а).

(103) Техническите условия (като например изисквания за предварителна квалификация[62], задължения за наличност или доставка от страна на

на електрогенериращи мощности, т.е. никой алтернативен подбор на бенефициерите не може да удовлетвори както нуждите от гъвкавост, така и нуждите на механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности при по-ниски разходи.

61 Този обем на гъвкавост може да се основава или на индикативна национална цел за гъвкавост по отношение на неизкопаемите горива, както е определено в член 19е от Регламента за електроенергията, или на временни индикативни национални цели, докато член 19е от Регламента за електроенергията позволява това.

62 Предпочитанията по отношение на местоположението, минималната скорост за увеличаване и/или намаляване и минималната продължителност на активирането следва да бъдат разгледани чрез коефициенти на намаляване на електрогенериращата мощност. Намаляването на електрогенериращата мощност е корекция на инсталираната мощност на даден ресурс за осигуряване на капацитет, за да се определи неговият принос за нуждата от гъвкавост (като се отразяват различните приноси на различните технологии за установената нужда). Това изчисление ще се основава на данните, използвани за установяване на нуждата от гъвкавост, ще се актуализира най-малко на всеки 2 години и ще се одобрява от националния регулаторен орган. Коефициентите на намаляване на електрогенериращата мощност трябва да се изчисляват за всеки ресурс, който е в състояние да осигурява своята продукция непрекъснато в продължение на най-малко 1 час.

участниците), както и единицата гъвкава услуга, използвана за класиране на офертите, трябва да бъдат ясно обосновани въз основа на специфичните нужди, установени в оценката на нуждите, описана в точка (101).

(104) Помощта се предоставя под формата на договори, с които се предоставят преки безвъзмездни средства в замяна на наличен гъвкав капацитет, подкрепен от инвестициите по точки (94) и (95). При многогодишните договори срокът на договора трябва да бъде пропорционален на равнището на инвестициите, необходими за изпълнение на задълженията по договора, и в никакъв случай не може да надвишава амортизационния срок на инвестицията.

(105) Размерът на помощта се определя чрез състезателна тръжна процедура, като офертите са класирани само според тяхната офертна цена за единица наличен гъвкав капацитет за година, а подкрепата се предоставя според клиринговата цена за единица наличен гъвкав капацитет за година.

(106) В договора следва да се опишат методиките, следвани за проверка на наличието на подпомаганата гъвкавост и за изчисляване на подходящите възпиращи санкции в случай на неналичност или предсрочно прекратяване на договора. Всички бенефициери трябва да бъдат активирани (доставка или тест) поне веднъж годишно с предизвестие <=24 часа. Санкцията за неналичност трябва да бъде една и съща за всички технологии и всеки бенефициер, който е на разположение по-малко от 50 % за годишен период; той трябва да подлежи на периодична имуществена санкция в размер най-малко на съответните му приходи от гъвкавост през този годишен период.

(107) НРО трябва да потвърди, че изискванията за наличност и санкциите в договора за наличност няма да създадат неоправдани нарушения на функционирането на пазарите на електроенергия[63]. По-специално бенефициерите ще бъдат стимулирани да участват ефективно на пазарите на електроенергия и да бъдат изложени на колебания в цените и пазарни рискове през целия жизнен цикъл на актива.

(108) Съответната държава членка трябва да потвърди, че мярката насърчава отварянето на мярката за трансгранично участие на ресурсите, които могат да осигурят необходимите технически резултати, когато анализът на разходите и ползите е положителен.

(109) За да се осигурят ефективни стимули за адаптиране на потреблението към ценовите сигнали, потребителите, които допринасят за създаването на нужда от гъвкавост, следва да участват в разходите за мярката въз основа на своето потребление през поне 1 % и най-много 5 % от часовете с най-висока цена[64]

---

[63] Начинът, по който мярката може да повлияе на формирането на пазарните цени (в сравнение със съпоставителна ситуация без мярката за помощ) и всяко въздействие върху съществуващи ресурси, когато мярката е ограничена само до нови инвестиции, както и върху чуждестранни ресурси, когато мярката е ограничена само до национални ресурси, не би попаднал в обхвата на „неоправдано нарушаване на конкуренцията“.

[64] Цената е или цената за ден напред, или цената в реално време при затварянето на пазара на едро, или цената за уреждане на дисбаланса. За да се избегне двойното отчитане, когато ресурсите за реакция на потреблението и ресурсите „зад електромера“ участват пряко в схемата за гъвкавост

(или единичните пазарни периоди) всяка година или, като алтернатива, през поне 1 % и най-много 20 % от часовете (или единичните пазарни периоди) всяка година, когато нуждата от гъвкавост е по-вероятна (например въз основа на очакваните модели на регулиране на натоварването)[65]. Ако се прилагат технически критерии, свързани с местоположението, допълнителните разходи за прилагането на тези критерии следва да бъдат разпределени на потребителите на електроенергия на съответните места. Комисията счита, че този принос може да се счита за пропорционален, когато е най-малко равен на 90 % от разходите за мярката. Таксите могат да се събират от отговарящите за баланса лица (като например доставчиците).

(110) Мярката се одобрява за срок, не по-дълъг от 5 години.

4.4. Помощ за механизми за осигуряване на електрогенериращи мощности съгласно целеви модел

(111) Комисията ще счита помощта за механизми за осигуряване на електрогенериращи мощности, посочена в членове 21 и 22 от Регламента за електроенергията, за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора, при условие че са изпълнени следните условия, както и условията в раздел 3:

а) Мярката отговаря на всички критерии за стратегически резерв или за обхващащ целия пазар модел на механизъм за осигуряване на електрогенериращи мощности, предвиден в приложение I;

б) Мярката се одобрява за срок, не по-дълъг от 10 години.

4.5. Временно облекчение на цените на електроенергията за енергоемките потребители

4.5.1. Преход към ниски разходи за електроенергия

(112) Мерките, очертани в Пакта за чиста промишленост, ще трансформират икономиката на Съюза в съответствие с амбициозните цели на ЕС в областта на климата. Докато декарбонизацията на електроенергийната система на Съюза не доведе изцяло до по-ниски цени на електроенергията, промишлените отрасли в рамките на Съюза ще продължат да имат по-високи разходи в сравнение с конкурентите в юрисдикции с по-малко амбициозни политики в областта на климата.

(113) Тази ситуация създава особени предизвикателства за секторите, които са особено изложени на международната търговия и са силно зависими от електроенергията за създаване на стойност. Високите цени на електроенергията увеличават риска тези сектори да преместят

по отношение на неизкопаемите горива, те също трябва да подлежат на такива такси за електроенергията, която не се потребява съгласно задълженията за доставка в схемата за гъвкавост.

65 За да се избегне двойното отчитане, когато ресурсите за реакция на потреблението и ресурсите „зад електромера“ участват пряко в схемата за гъвкавост по отношение на неизкопаемите горива, те също трябва да подлежат на такива такси за електроенергията, която не се потребява съгласно задълженията за доставка в схемата за гъвкавост.

производството извън Съюза към места, където няма нормативна уредба за околната среда или целите в тази област не са толкова амбициозни. Освен това високите разходи за електроенергия могат да обезкуражат електрификацията на производствените процеси, което е от основно значение за успешната декарбонизация на икономиката на Съюза. За да смекчат тези рискове и неблагоприятните въздействия върху околната среда, държавите членки могат да предоставят временно облекчение на цената на електроенергията за дружествата, извършващи дейност в съответните икономически сектори.

4.5.2. ОБХВАТ И ДОПУСТИМОСТ

(114) Комисията ще счита за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора помощ под формата на временно облекчение на цените на електроенергията за дейности в сектори, за които тези рискове са особено високи. С цел постигане на трайно въздействие от бенефициерите се изисква да правят инвестиции, които допринасят за екологичния преход и подпомагат разходите на енергийната система в средносрочен и дългосрочен план (например чрез замяна на изкопаемите горива с енергия от възобновяеми източници).

(115) Държавите членки могат да предоставят намаления от цената на едро на електроенергията за определен дял от потреблението на електроенергия, независимо от източника на електроснабдяване (производство на електроенергия за собствени нужди, договори за доставка на електроенергия или доставка по мрежата). В настоящия раздел не се разглеждат намаленията от налози, финансиращи подкрепата за възобновяеми източници или за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, които остават в обхвата на раздел 4.11 от CEEAG.

(116) Рискът на секторно равнище от преместването на дейности извън Съюза към места, където няма мерки за опазване на околната среда или целите в тази област не са толкова амбициозни, зависи до голяма степен от енергоемкостта на въпросния сектор и от неговата отвореност към международната търговия. Съответно помощ може да се предоставя само на предприятия от сектори, в които тези рискове са значителни. Това се отнася за секторите, изброени в приложение 1 към CEEAG[66], за които умножението на тяхната търговска и електроенергийна интензивност на равнището на Съюза достига най-малко 2 % и чиято търговска и електроенергийна интензивност на равнището на Съюза е най-малко 5 % за всеки показател.

(117) Сектор или подсектор, който отговаря на критериите за допустимост по точка (116), но не е включен в списъка, посочен в същата точка, също ще се счита за допустим, при условие че държавите членки докажат това с данни, които са представителни за сектора или подсектора на равнището на Съюза,

[66] Доколкото статистическата класификация на конкретна икономическа дейност в код по NACE е била засегната от последното изменение на NACE (Делегиран регламент (ЕС) 2023/137 на Комисията, ОВ L 19, 20.1.2023 г., стр. 5), държавите членки могат да изберат да използват изменената класификация или да се позовават на класификацията, която е в сила към момента на приемане на CEEAG.

проверени от независим експерт и въз основа на период от поне трите последни години, за които има налични данни.

(118) Помощта ще се предоставя въз основа на схема с прогнозен бюджет. Държавите членки могат да ограничат схемата за помощ до конкретни икономически сектори в зависимост от тяхната експозиция на разходите за електроенергия или до сектори от особено значение за икономиката или за сигурността и устойчивостта на вътрешния пазар. Всякакви такива ограничения обаче трябва да бъдат разработени по-общо и да не водят до изкуствено ограничаване на потенциалните бенефициери. В рамките на допустимия сектор държавите членки трябва да гарантират, че изборът на бенефициери е извършен въз основа на обективни, недискриминационни и прозрачни критерии и че по принцип помощта се отпуска по един и същ начин за всички конкуренти в един и същ отрасъл, ако те се намират в сходно фактическо положение.

4.5.3. СТИМУЛИРАЩ ЕФЕКТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

(119) Помощта е съвместима с вътрешния пазар само ако има стимулиращ ефект. За да има стимулиращ ефект и за да се предотвратят действително рисковете, описани в раздел 4.5.1, за помощта трябва да се кандидатства и тя да бъде изплатена на бенефициера през годината, през която са направени разходите, или през следващата година.

(120) Комисията ще счита помощта за пропорционална за бенефициерите от секторите в точки (116) и (117), ако покрива най-много намаление с 50 % от средната годишна пазарна цена на едро в пазарната зона, в която е свързан бенефициерът, за не повече от 50 % от тяхното годишно потребление на електроенергия. Общото годишно потребление на електроенергия може да бъде измерено или през годината, през която възникват допустимите разходи, или през предходната година. Комисията също така счита, че за да бъде помощта пропорционална, такива намаления не трябва да водят до намалена цена под 50 EUR/MWh за допустимото потребление.

4.5.4. ПРИНОС ЗА ДЕКАРБОНИЗАЦИЯТА

(121) При създаването на схеми държавите членки трябва да определят видовете инвестиции, за които може измеримо да се докаже, че имат допълнителен принос за намаляване на разходите на електроенергийната система, отразявайки нуждите на пазара и системата в тази държава членка, без да водят до увеличаване на потреблението на изкопаеми горива. От бенефициерите на помощта трябва да се изисква да заделят най-малко 50 % от размера на помощта по тази мярка за такива инвестиции в нови или модернизирани активи. Допустимите инвестиционни дейности могат да включват например разработването на мощности за производство на енергия от възобновяеми източници, решения за акумулиране на енергия, мерки за увеличаване на гъвкавостта на търсенето, подобрения на енергийната ефективност, които оказват въздействие върху търсенето на електроенергия, и разработване на електролизьори за производството на водород от възобновяеми източници или нисковъглероден водород. Допустими са и инвестиции, насочени към електрификация. Държавите членки могат да

изготвят по-ограничен списък с допустими инвестиции, но инвестициите за увеличаване на гъвкавостта на търсенето трябва да бъдат допустими.

(122) Тези инвестиции не трябва да се ползват от други мерки за помощ. Допустимата инвестиционна дейност трябва да започне да функционира в срок от 48 месеца от предоставянето на помощта съгласно настоящия раздел, освен ако бенефициерът може да докаже на държавата членка, че по технически причини е подходящ по-дълъг срок. Отделните инвестиции могат да обхващат помощи, получени в продължение на няколко години. Инвестициите могат да бъдат направени на обекта на бенефициера или да бъдат делегирани на трети страни. В последния случай бенефициерът продължава да носи отговорност за ефективното изпълнение на инвестициите.

(123) Държавата членка може да предостави допълнително подпомагане в размер до 10 % от сумата, предоставена по точка (120). Бенефициерите трябва да разпределят най-малко 75 % от тази допълнителна подкрепа за инвестиции, посочени в точка (121). Държавите членки могат да предоставят тази допълнителна подкрепа само когато бенефициерът може да докаже, че най-малко 80 % от общия размер на инвестициите се изразходват за инвестиции за увеличаване на гъвкавостта на търсенето, включително резервно предлагане от неизкопаеми източници.

(124) Държавата членка трябва да провери тези изисквания за всеки бенефициер и да публикува годишни доклади относно мерките за инвестиции, изпълнени съгласно настоящия раздел.

4.5.5. НАТРУПВАНЕ

(125) В допълнение към общите правила за натрупване по раздел 3.3 помощта по настоящия раздел може да се натрупва с всякаква друга държавна помощ или помощ *de minimis*, или да се комбинира с централно управлявани фондове на ЕС във връзка със същите допустими разходи (т.е. цената на едро на електроенергията, включително непреките разходи, които са направени от разходите за емисии на парникови газове, прехвърлени в цените на електроенергията), частично или напълно припокриващи се, при условие че това натрупване не води до превишаване на най-високия интензитет или размер на помощта, приложими съгласно някое от съответните условия. Когато се натрупва с помощ за компенсиране на непреките разходи за емисии съгласно Насоките на Комисията относно определени мерки за държавна помощ в контекста на системата за търговия с квоти за емисии на парникови газове след 2021 г.[67], комбинираният размер на помощта не може да надвишава най-големия размер, приложим съгласно която и да е от двете насоки.

[67] ОВ C 317, 25.9.2020 г., стр. 5.

4.5.6. Продължителност

(126) Помощта по този раздел може да се предоставя на бенефициерите за максимален срок от три години. Плащанията не трябва да се извършват след 31 декември 2030 г.

5. Помощ за декарбонизация на промишлеността

(127) Освен съществуващите възможности, налични в съответствие с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, включително съгласно CEEAG, Комисията ще счита за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора помощ за инвестиции, която допринася значително за намаляване на емисиите на парникови газове от промишлени дейности за постигане на амбициите на Съюза в областта на климата или води до значително намаляване на потреблението на енергия в промишлените дейности чрез подобряване на енергийната ефективност, при условие че са изпълнени условията в раздел 3 и в настоящия раздел.

(128) Подобряването на ефективността на материалите също може да намали емисиите на парникови газове, генерирани от промишлените дейности. Екологичните ползи от ефективното използване на материалите надхвърлят обикновеното намаляване на емисиите на парникови газове. Поради това подкрепата за ефективното използване на материалите, кръговата икономика и биоикономиката е обхваната от специален раздел в CEEAG (раздел 4.4 от CEEAG). Проектите за биогаз и биометан, предназначени за съвместно производство на ферментационен продукт, който впоследствие се преработва в хранителни вещества на биологична основа или продукти за наторяване (като например биоторове), също могат вече да бъдат подпомагани съгласно съществуващите правила за държавна помощ. По-специално в раздел 4.4 от CEEAG се предоставя правно основание, включително оползотворяване на биологичните остатъци и заместване на първичните с вторични суровини. Комисията ще разглежда приоритетно тези случаи. Инвестициите в кръговата икономика също могат да бъдат подкрепени без предварително уведомление съгласно Общия регламент за групово освобождаване.

5.1. Обхват и общи условия

(129) Настоящият раздел обикновено се прилага за инвестиции за намаляване на емисиите на парникови газове или за подобряване на енергийната ефективност на промишлените дейности. За целите на настоящия раздел промишлените дейности се определят като дейности, които се извършват в промишлени инсталации[68], които включват широкомащабно производство на материални стоки за крайно или междинно потребление.

(130) Настоящият раздел не се прилага по отношение на:

[68] Това може да включва и миннодобивните инсталации, с изключение на инсталациите, използвани за добив на енергийни продукти.

а) държавна помощ за първичното селскостопанско производство и първичното производство на продукти от риболов и аквакултури[69];

б) Държавна помощ за производство, пренос и акумулиране на енергия, без да се засягат точки (131) и (132)[70];

в) Държавна помощ за нови инвестиции в промишленото производство, включително инвестициите, посочени в точка (131), структурно основани на изкопаеми горива. По изключение инвестициите, основани на природен газ, могат да бъдат обхванати от настоящия раздел, при условие че отговарят на допълнителните условия в подраздел 5.2.4.

(131) Въпреки че подкрепата за производството на енергия като такава е обхваната от раздел 4 от настоящото съобщение, такива дейности могат по изключение да бъдат обхванати и от настоящия раздел 5, при условие че:

а) са част от инвестиции за намаляване на емисиите на парникови газове или за подобряване на енергийната ефективност на промишлените дейности, както е посочено в точка (139);

б) енергията се произвежда от възобновяеми източници[71]. За производството на топлинна енергия или комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия може да се използва и природен газ при допълнителните условия, посочени в подраздел 5.2.4. Производството на нисковъглеродни горива, посочено в точка (73), буква (а), също може да бъде обхванато;

в) енергията се произвежда или на обекта, където се извършва промишлената дейност, или в индустриалния парк[72], където се извършва промишлената дейност, при условие че енергията се доставя на промишления потребител чрез ограничена мрежа, без да преминава през обществената мрежа; и

г) или i) произведената енергия се използва най-малко 80 % в промишлените дейности на мястото на проекта[73], или ii) в случай на инвестиции във

---

69 „Първично селскостопанско производство“ означава производството на продукти на почвата и на животновъдството, които са изброени в приложение I към Договора и които не изискват извършване на никакви по-нататъшни операции, с които се променя естеството на такива продукти. „Първично производство на продукти от риболов и аквакултури“ означава всички операции, свързани с риболова, развъждането или отглеждането на водни организми, както и дейностите в стопанството, или операции на борда, които са необходими за подготовката на животно или растение за първата продажба, включително нарязване, филетиране или замразяване, както и първата продажба на прекупвачи или преработватели.

70 Настоящият раздел включва инвестиции в промишлени дейности на рафинерии, предназначени за производство на нефтохимични продукти, които не служат като горива за отопление или моторни транспортни горива.

71 Както е посочено в точка (48), буква а), която включва производството на възобновяеми горива с небиологичен произход.

72 Индустриален парк означава географски обособен промишлен обект, където се предоставят определени комунални услуги на група предприятия.

73 Тази оценка трябва да се основава на надеждни предварителни симулации по отношение на очакваното производство на енергия и търсене.

високоефективно комбинирано производство на енергия произведената топлинна енергия се използва изцяло от бенефициера[74].

(132) Настоящият раздел се прилага за помощ за инвестиции в спомагателна инфраструктура за съхранение или пренос на енергия, при условие че инвестицията представлява неразделна част от инвестиция по точка (139) или точка (131) и:

а) В случай на акумулиране инфраструктурата е разположена на мястото на проекта и е оразмерена спрямо нуждите на тази инвестиция;

б) в случай на пренос инфраструктурата е разположена на мястото на проекта или само свързва това място с отворена инфраструктура, до която трети страни получават достъп в съответствие с правната уредба, приложима за вътрешния енергиен пазар.

(133) Помощта по настоящия раздел ще бъде предоставена въз основа на схема с прогнозен бюджет. Държавите членки трябва да предоставят оценка на общите преки емисии на парникови газове, които ще бъдат спестени, или на общите икономии на енергия, които ще бъдат постигнати чрез схемата. Помощ по настоящия раздел може да се предоставя само под формата на преки безвъзмездни средства, подлежащи на възстановяване аванси, заеми, гаранции или данъчни предимства[75].

(134) Схемите, оценявани съгласно настоящия раздел, следва по принцип да обхващат всички сектори, които могат да допринесат за постигането на целта, посочена в точка (127). Държавите членки, които се стремят да ограничат допустимостта на схемата до определени сектори, трябва i) да обосноват тази ограничена допустимост въз основа на обективни съображения; и ii) да докажат, че ограничената допустимост на схемата все пак допринася за постигането на целите на ЕС и националните цели в областта на климата и не изключва неоправдано по-благоприятните за климата и околната среда решения.

(135) Като разпоредба за защита и без да се засяга възможността държавите членки да предоставят алтернативни обосновки, Комисията ще приеме, че ограничаването на допустимостта на дадена схема е оправдано за целите на точка (134), ако схемата обхваща всички стационарни инсталации, посочени в глава III от Директивата за СТЕ[76].

---

[74] В случая, посочен в буква в), енергията трябва да се използва най-малко 80 % в промишлените дейности в индустриалния парк или топлинната енергия трябва да се използва изцяло в индустриалния парк в случай на инвестиции в производството на топлинна енергия чрез високоефективно комбинирано производство на енергия.

[75] Други форми на помощ, а именно пряка подкрепа за намаляване на въглеродните емисии, като например помощ под формата на договори за (въглеродна) разлика и преференциални премии, както и търгуеми сертификати, са изключени от настоящия раздел. Помощта под тези форми или други форми на пряка подкрепа за намаляване на въглеродните емисии ще бъде оценена съгласно CEEAG.

[76] Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на система за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета.

(136) За да се гарантира, че проектите се изпълняват своевременно и постигат очакваните намаления на емисиите на парникови газове и икономии на енергия, държавите членки трябва да гарантират, че:

а) инсталацията или оборудването, които ще бъдат финансирани от помощта, са в експлоатация в срок от 60 месеца след датата на предоставяне; и

б) след като новата инсталация или оборудване, финансирани от помощта, започнат да функционират пълноценно[77], с проекта се постигат преки намаления на емисиите на парникови газове или икономии на енергия, съответстващи на най-малко 80 % от прогнозните намаления или икономии.

(137) Схемите трябва да включват ефективна система от санкции, в случай че някое от условията по точка (136) не е изпълнено[78].

(138) Държавата членка трябва да докаже, че помощта не финансира увеличение на цялостните производствени мощности на бенефициера. Това не засяга:

а) временни увеличения на производствените мощности през преходния период преди новата инсталация или оборудване, финансирани с помощта, да започнат да функционират пълноценно, а съществуващото оборудване все още не е напълно изведено от експлоатация; или

б) ограничените увеличения в резултат на техническа необходимост, които не надвишават 15 % в сравнение с положението преди да бъде направена инвестицията, финансирана с помощта.

5.2. Минимална декарбонизацията или енергийната ефективност

5.2.1. Общи изисквания

(139) Инвестициите за намаляване на емисиите на парникови газове от инсталации или за подобряване на енергийната ефективност на промишлените дейности, посочени в точки (129)—(132), са допустими, независимо от използваното технологично решение, при условие че:

а) се постига намаляване на преките емисии на парникови газове, дължащи се на съответната дейност, i) което не би се осъществило без помощта, като се вземат предвид мерките на политиката и механизмите, въведени за отстраняване на същата пазарна неефективност, включително СТЕ на Съюза, и ii) което е в съответствие с целите на Европейския закон за климата[79]; или

---

77 Това обикновено е така в срок от две години след пускането в експлоатация.

78 Санкциите могат да бъдат отменени в случаите, когато неспазването на условията се дължи на фактори извън контрола на бенефициера на помощта и не е могло разумно да се предвиди към момента на подаване на заявлението за помощ.

79 За инвестициите, направени от дружества, които оповестяват планове за корпоративен преход, това включва изискването инвестицията да бъде в съответствие с плана за корпоративен преход,

б) се постига намаляване на потреблението на енергия от съответната дейност за единица продукция в сравнение със ситуацията без помощта[80] и техният период на възвръщаемост е 5 години или повече. Намаляването на потреблението на енергия за единица продукция трябва да бъде равно на най-малко 10 % за вече декарбонизираните процеси и на най-малко 20 % във всички останали случаи[81].

(140) Като разпоредба за защита и без да се засяга възможността държавите членки да предоставят алтернативни обосновки, Комисията ще приеме, че помощта, предоставена за инвестиции за декарбонизация, е в съответствие с точка (139),буква (а) ако схемата съдържа следните изисквания:

а) По отношение на инвестициите за намаляване на емисиите на парникови газове от съществуващи инсталации:

i. инвестицията намалява емисиите на парникови газове на инсталацията с най-малко 40 %, а за инсталациите, посочени в глава III от Директивата за СТЕ[82], ги намалява под средните емисии на 10 % от най-ефективните инсталации, определени в регламента за изпълнение, който е в сила към момента на публикуване на схемата за определяне на показатели съгласно член 10а от Директива 2003/87/ЕО („най-ефективни инсталации“); или

ii. инвестицията намалява емисиите на парникови газове от техническа единица[83] в рамките на съществуващата инсталация с най-малко 90 % и не създава зависимост от изкопаеми горива;

б) По отношение на инвестициите за намаляване на емисиите на парникови газове от нови инсталации, заместващи съществуваща инсталация, с инвестицията се гарантира, че емисиите на парникови газове на инсталацията са най-малко с 10 % по-малки от тези на най-ефективните

както е посочено в Директивата относно отчитането на предприятията във връзка с устойчивостта (Директива (ЕС) 2022/2464 от 14 декември 2022 г.).

80 Равнището на икономиите на енергия трябва да се изчислява въз основа на крайното потребление на енергия на съоръжението(ята).

81 Инвестициите, включващи промяна в енергийния източник или енергоносител, например преминаването от въглища към газ, се считат за проекти за декарбонизация и подлежат на изискванията за декарбонизация, а не на енергийна ефективност.

82 За целите на настоящата точка емисиите на парникови газове на инсталацията трябва да се измерват на равнището на подинсталацията с промишлен продуктов показател от значение за СТЕ, както е определено в член 2, параграф 2 от Делегиран регламент (ЕС) 2019/331 на Комисията от 19 декември 2018 г. за определяне на валидни за целия Европейски съюз преходни правила за хармонизираното безплатно разпределяне на квоти за емисии съгласно член 10а от Директива № 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 59, 27.2.2019 г., стр. 8). За да се гарантира съпоставимостта на проектите, държавата членка трябва да разработи обща методика за изчисляване на намалението на емисиите на парникови газове за дейности, които не са обхванати от СТЕ.

83 По смисъла на раздел 4.4 от Насоките на Комисията относно тълкуването на приложение I към Директивата за СТЕ, публикувани на 18.3.2010 г., достъпни на адрес: https://climate.ec.europa.eu/system/files/2016-11/guidance_interpretation_en.pdf. За секторите, които не са обхванати от СТЕ, понятието може да се приложи по аналогия.

инсталации или съпоставима референтна стойност, когато става въпрос за инсталации, различни от посочените в глава III от Директивата за СТЕ.

(141) Проектите трябва да водят до цялостно намаляване на емисиите на парникови газове. Те не трябва да водят единствено до изместване на емисиите на парникови газове от съответния промишлен сектор към енергийния сектор или от един промишлен обект към друг.

(142) За да докажат, че емисиите не са изместени, държавите членки трябва да докажат, че непреките емисии на парникови газове, свързани с допустимите проекти, не компенсират изцяло преките намаления на емисиите на парникови газове, постигнати чрез инвестицията, така че нетните намаления на емисиите да останат съществени. Държавите членки могат да докажат, че това е така чрез структурата на схемата или въз основа на симулации на прогнозното намаление на емисиите на парникови газове и прогнозните непреки емисии за референтен проект, като използват установени методики. Що се отнася до електроенергията, това може също да бъде доказано, като се покаже i) че очакваното увеличение на търсенето на електроенергия, произтичащо от схемата, може да бъде изцяло покрито от увеличението на доставките на електроенергия от възобновяеми или нисковъглеродни източници, както е предвидено в последния национален план в областта на енергетиката и климата („НПЕК“) на съответната държава членка, или в по-актуализирани планове за увеличаване на производството на електроенергия от възобновяеми или нисковъглеродни източници, приети след последната актуализация на НПЕК, и ii) че бенефициерите остават изложени на ценови сигнали за електроенергия и схемата съдържа достатъчно стимули за намирането на решения за гъвкавост.

(143) Като разпоредба за защита и без да се засяга възможността държавите членки да предоставят алтернативни обосновки, Комисията ще приеме, че условията по точка (142), са изпълнени при следните сценарии:

а) Непреките емисии, свързани с използването на водород, в съответствие с условията, посочени в точка (146);

б) непреките емисиите, свързани с проекти за гъвкава електрификация[84], включително използването на термопомпи, чиято крайна произведена енергия значително надвишава вложената първична енергия, изисквана съгласно методиката, посочена в приложение VII към Директива 2018/2001; или

в) Непреките емисии, свързани с използването на биогорива, течни горива от биомаса, биогаз (включително биометан) и газообразни и твърди горива от биомаса в съответствие с условията, определени в точка (145).

(144) Държавите членки трябва да гарантират, че помощта за декарбонизация не измества неоправдано инвестиции във вече съществуващи на пазара по-екологосъобразни алтернативи или създава зависимост от определени технологии, спъвайки по-широкото развитие на пазара за по-чисти решения

[84] Инвестициите в електрификация могат да се считат за гъвкави, например ако потреблението на електроенергия може да бъде адаптирано въз основа на ценови сигнали или когато инвестициите са съчетани с изисквания да бъдат инсталирани решения за гъвкавост, като например акумулиране на енергия.

и тяхното използване. Следователно държавите членки не могат неоснователно да ограничават технологичния обхват на схемите. По-специално за декарбонизацията на промишлената топлина под 500 °C те не могат да изключват най-благоприятните за климата и околната среда технологии, т.е. топлинната енергия от възобновяеми източници, която не се основава на биомаса, гъвкавата електрификация и повторното използване на отпадна топлина.

5.2.2. Допълнителни изисквания за подпомагане за биогорива, водород или горива, получени от водород

(145) За схеми за помощ за инвестиции, разчитащи изцяло или отчасти на използването на биогорива, течни горива от биомаса, биогаз (включително биометан) и газообразни и твърди горива от биомаса, държавите членки трябва да наложат условия, изискващи тези горива да съответстват на критериите за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове съгласно Директива (ЕС) 2018/2001 и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове.

(146) За схеми за помощ, обхващащи инвестиции, които разчитат изцяло или частично на използването на водород или на получени от водород горива, държавите членки трябва да наложат условия, гарантиращи, че водородът или получените от водород горива, използвани в проектите, са или възобновяеми горива с небиологичен произход, или нисковъглеродни горива[85]. Тези горива могат също така да бъдат комбинирани с водород, произведен от биомаса, който отговаря на критериите за устойчивост и за намаление на емисиите на парникови газове съгласно Директива (ЕС) 2018/2001 и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове.

5.2.3. Допълнителни изисквания за подпомагане на проекти за улавяне на въглерод

(147) За схеми за помощ, които обхващат и инвестиции за внедряване на оборудване за улавяне на въглерод[86], държавите членки трябва да гарантират, че проектите, обхващащи инвестиции в оборудване за улавяне на въглерод, ще доведат при пускането им в експлоатация до избягване на преки емисии на парникови газове, като се взема предвид цялата верига за улавяне и съхранение на въглерод (CCS) или улавяне и използване на въглерод (CCU).

(148) Като разпоредба за защита и без да се засяга възможността държавите членки да предоставят алтернативни обосновки, Комисията ще приеме, че е налице съответствие с точка (147), ако в схемата се предвижда, че са допустими само проекти, които:

---

85 Нисковъглеродни горива съгласно определението в член 2, параграф 13 от Директива (ЕС) 2024/1788 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно общите правила за вътрешните пазари на газ от възобновяеми източници, природен газ и водород и свързаните с нея актове за изпълнение или делегирани актове.

86 Инвестициите в инсталации за транспорт, съхранение и използване не са обхванати от настоящия раздел. По изключение свързващата инфраструктура (към мрежа) може да бъде обхваната от настоящия раздел, при условие че е в съответствие с точка (132).

а) се отнасят до инсталирането на оборудване за улавяне на въглерод, доколкото уловеният CO2 при пускането в експлоатация i) се използва по такъв начин, че да е трайно химически свързан в даден продукт, така че да не навлиза в атмосферата при нормална употреба, включително всяка нормална дейност, извършвана след края на жизнения цикъл на продукта, или ii) да се използва за производството на синтетични горива в съответствие с приложимото законодателство на ЕС; и/или

б) се отнасят до инсталирането на оборудване за улавяне на въглерод, за да бъде съхраняван постоянно в геоложки формации чрез верига за улавяне и съхранение на въглерод в обекти, разрешени в съответствие с Директива 2009/31/ЕО[87], включително в обекти, признати за стратегически проекти за съхранение на CO2 с нулеви нетни емисии в съответствие с NZIA.

5.2.4. Допълнителни изисквания за подпомагане на проекти с използване на природен газ

(149) В съответствие с принципите в точки (130) и (144), чрез схемите може само по изключение да се стимулират нови инвестиции, основани на природен газ, като средство за намаляване на емисиите или повишаване на енергийната ефективност. Те са обхванати от настоящия раздел само ако държавата членка докаже, i) че няма технологично зряла алтернатива на природен газ, ii) че алтернативите на природния газ все още не са осъществими поради недостатъчна наличност или инфраструктура или iii) че декарбонизацията ще се осъществи на етапи. Във всички тези ситуации държавите членки трябва да изискват от бенефициерите да представят надежден и подробен план, показващ как природният газ постепенно ще бъде изведен от употреба до 2040 г.; държавата членка трябва да гарантира, че това постепенно извеждане от употреба се извършва.

(150) Чрез дерогация от точка (139), буква б) и точка (140) ,буква (a), подточка i) и буква (b) инвестициите, които до голяма степен се основават на природен газ като средство за декарбонизация на промишлената топлинна енергия, трябва да водят при пускането им в експлоатация до намаляване на преките емисии на парникови газове с поне 70 % или до намаляване на потреблението на енергия за единица продукция с най-малко 40 %[88].

(151) Изключенията, позволяващи ограничени увеличения на мощностите, посочени в точка (138), букви (a) и (b), не се прилагат за инвестиции, които се основават на природен газ, освен ако инвестицията е в съответствие с най-добрите налични техники, определени в Директива 2010/75/ЕС[89].

---

87 Директива 2009/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно съхранението на въглероден диоксид в геоложки формации и за изменение на Директива 85/337/ЕИО на Съвета, директиви 2000/60/ЕО, 2001/80/ЕО, 2004/35/ЕО, 2006/12/ЕО и 2008/1/ЕО, и Регламент (ЕО) № 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета

88 Тези цели могат да бъдат постигнати чрез съчетаване на природен газ с други решения за декарбонизация. Припомня се, че инвестициите, включващи промяна в енергийния източник или носител, се считат за проекти за декарбонизация и подлежат на изискванията за декарбонизация, а не за енергийна ефективност (вж. бележка под линия 81).

89 Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17).

5.3. ПРИЛОЖИМИ ОГРАНИЧЕНИЯ НА ПОМОЩТА

(152) Когато планира схема за помощ съгласно настоящия раздел, за да бъде гарантирана пропорционалността на помощта, държавата членка трябва да избере една от алтернативните методики, описани в подраздели 5.3.1, 5.3.2 или 5.3.3.

(153) Когато размерът на индивидуалната помощ по подраздел 5.3.1 надхвърля 200 милиона евро, размерът на помощта трябва да бъде определен в съответствие с подраздел 5.3.2.

5.3.1. ИНТЕНЗИТЕТ НА ПОМОЩТА

(154) За размер на помощ[90] до [200] млн. EUR максималният размер на помощта по дадена схема за помощ може да бъде определен въз основа на допустимите разходи за дадена инвестиция, т.е. всички инвестиционни разходи, пряко свързани с постигането на икономии на емисии на парникови газове или енергийна ефективност, и максимален интензитет на помощта. Максималният интензитет на помощта е приближение до допълнителните екологични разходи, свързани с използването на съответните технологични решения за декарбонизация. Максималният интензитет на помощта не може да бъде по-висок от:

а) 60 % за инвестиции, позволяващи използването на водород или получени от водород горива, когато делът на възобновяемите горива с небиологичен произход[91], посочени в точка (146), е най-малко 40 %;

б) 45 % за инвестиции в производството на енергия от възобновяеми източници[92], акумулиране на енергия[93], инвестиции в гъвкава електрификация, посочени в точка (143), буква (b), инвестиции в оборудване за улавяне на въглерод, което е в съответствие с точка (147)

в) 35 % за инвестиции, позволяващи използването на нисковъглеродните горива, посочени в точка (146);

г) 20 % за инвестиции в производството на нисковъглеродни горива, посочени в точка (146);

д) 30 % за всички останали технологии.

(155) За инвестиции, направени от малки предприятия, интензитетите на помощта по точка (154)могат да бъдат увеличени с 10 процентни пункта, а за

---

90 Размерите на помощта по тази точка се изчисляват въз основа на брутния еквивалент на безвъзмездна помощ.

91 Когато преобразуването за използване на водород води до преобразуване на други производствени процеси на същото място, интензитетът на помощта от 60 % се прилага и за тези допълнителни инвестиции.

92 Както е посочено в точка (48), буква а), което включва производството на възобновяеми горива от небиологичен произход.

93 Доколкото е в съответствие с точка (132).

инвестициите, направени от средни предприятия, интензитетите на помощта могат да бъдат увеличени с 5 процентни пункта.

5.3.2. НЕДОСТИГ НА ФИНАНСИРАНЕ

(156) Държавите членки могат също да изберат да определят максималния размер на помощта по дадена схема за помощ като недостиг на финансиране на допустимата инвестиция. От кандидатите по схемата трябва да се изисква да използват единен образец за изчисляване на недостига на финансиране. Държавите членки трябва да определят методиката, която ще следват, за да проверят дали прогнозите за паричните потоци, на които се основават изчисленията на ННС, са надеждни и съгласувани с проекта за декарбонизация. Единният образец трябва да бъде в съответствие с принципите и основните характеристики на модела, който ще бъде публикуван от Комисията.

(157) Когато помощта, изчислена въз основа на недостига на финансиране на проекта, надвишава най-високата от двете стойности: 200 милиона евро или 10 % от бюджета на схемата на предприятие и за проект, недостигът на финансиране трябва да бъде оценен от Комисията след подаване на отделно уведомление.

(158) Когато държавите членки определят размера на помощта въз основа на точка (156) и този размер на помощта надвишава [30] млн. EUR на предприятие за проект, трябва да бъде въведен механизъм за възстановяване на предоставени средства, който да гарантира, че държавата членка получава подходящ дял от всички допълнителни излишъци, възникнали от подпомаган проект, въз основа на сравнение на прогнозния бизнес план с действителните парични потоци по проекта. Механизмът за възстановяване на предоставени средства трябва да включва всички изброени по-долу характеристики:

а) Изчислението, извършено в рамките на механизма за възвръщане на предоставени средства, трябва да бъде проверено въз основа на отделно счетоводство за подпомагания проект, проверено от независим одитор;

б) Механизмът за възвръщане на предоставени средства трябва да се прилага за срока на финансовите прогнози, на които се основава оценката на недостига на финансиране, и трябва да включва крайна стойност на проекта в края на периода на планиране въз основа на стандартни икономически методики[94]; и

в) Механизмът за възстановяване на предоставени средства трябва да включва стимули за бенефициерите да сведат до минимум разходите си и да изпълняват проекта ефективно във времето, а делът от излишъка, който трябва да бъде изплатен обратно на държавата, трябва да остане значителен.

[94] За целите на настоящата точка механизмът за възстановяване на предоставени средства може да се прилага за първи път 5 години, а за последен път 10 години след пускането в експлоатация на проекта, при условие че при окончателното прилагане на механизма за възстановяване на предоставени средства се взема предвид крайната стойност на проекта.

5.3.3. КОНКУРЕНТНА ТРЪЖНА ПРОЦЕДУРА

(159) Като алтернатива на точки (154) и (156), държавите членки могат също така да изберат да определят максималния размер на помощта по дадена схема за помощ чрез конкурентна тръжна процедура, която отговаря на следните допълнителни условия:

а) Състезателната тръжна процедура трябва да бъде отворена за всеки допустим по схемата проект, който осигурява същия вид принос за екологичните цели на мярката, т.е. приноса му за избягването на емисии на парникови газове или приноса му за подобряване на енергийната ефективност;

б) Конкретни технологични пакети не могат да се прилагат, освен ако са необходими, за да се избегне фактическото изключване на технологии с по-високи разходи за намаляване на емисиите, но и с голям потенциал за декарбонизация;

в) Потенциалните тавани на офертите за ограничаване на максималната оферта от отделни оференти в определени категории и пакети трябва да бъдат обосновани въз основа на изчисленията на недостига на финансиране за референтните проекти[95].

6. МЕРКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТАТЪЧНИ ПРОИЗВОДСТВЕНИ МОЩНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ЧИСТИТЕ ТЕХНОЛОГИИ:

(160) Ако са спазени условията в раздел 3 и в настоящия раздел, Комисията ще счита за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора помощ, предоставена за стимулиране на инвестиционни проекти, които добавят производствени мощности за:

а) производството, включително с вторични суровини, на крайните продукти, изброени в приложение II; и/или

б) производството, включително с вторични суровини, на основните специфични компоненти, изброени в приложение II; и/или

в) производството или оползотворяването на свързани суровини от критично значение, необходими за производството на крайни продукти или главните конкретни компоненти, определени в подточки а) и б).

Тази помощ може да допринесе съществено за постигането на целевия показател за устойчивост от 40 % съгласно NZIA заедно с други политики за развиване на благоприятна бизнес среда за такива инвестиции в производството на чисти технологии.

(161) Това не засяга възможността държавите членки да създават схеми за помощ, предназначени за подпомагане на инвестиции за укрепване на кръговата икономика (напр. подготовка за повторна употреба, рециклиране и др.), съгласно раздел 4.4 от CEEAG, до максималния размер на помощта,

[95] „Референтен проект“ означава примерен проект, който е представителен за средния проект за категория бенефициери, допустими за дадена схема за помощ.

предвиден в посочения раздел. Комисията ще разглежда приоритетно тези случаи. Това включва подкрепа за инвестиции, позволяващи заместването на първични с вторични суровини. Инвестициите в кръговата икономика също могат да бъдат подкрепени без предварително уведомление съгласно Общия регламент за групово освобождаване.

(162) При нормални пазарни условия производителите на чисти технологии следва да могат да покриват оперативните си разходи без допълнителна публична подкрепа, още повече когато инвестиционните им разходи вече са били субсидирани. Оперативната помощ има потенциала да наруши конкуренцията в особено голяма степен, тъй като може пряко да намали разходите за стоките или услугите, предоставяни на пазара, и да поддържа на пазара в дългосрочен план губещи оператори. Производителите на чисти технологии, като производителите на акумулаторни батерии, могат обаче да се сблъскат със световна нелоялна конкуренция, неочаквани преразходи или несигурност по отношение на бъдещото търсене, например, но не само през периода на разрастване, които са присъщи на тяхната дейност. При такива обстоятелства държавите членки могат да предоставят финансиране, включително под формата на капиталови и квазикапиталови инструменти, по пазарни условия, наред с частните оператори (вж. точка (7)), при същите условия по отношение на рисковете и ползите (*pari passu*). Това финансиране може да покрие нуждите от инвестиции, но също и оперативните разходи.

6.1. Схеми за инвестиционна помощ

(163) Държавите членки могат да предоставят помощ за инвестиционни проекти, попадащи в обхвата на точка (160).

(164) Помощ за инвестиционни проекти, посочени в точка (163), може да се предоставя въз основа на схема с прогнозен бюджет, при условие че са изпълнени условията, определени в настоящия подраздел и в раздел 3 .

(165) Бенефициерите трябва да кандидатстват за помощ преди започване на работите и да предоставят на държавата членка изискваната информация, посочена в приложение III към настоящото съобщение.

(166) Допустимите разходи на инвестиционния проект, подпомаган с помощта, са инвестиционни разходи в материални (като земя, сгради, съоръжения, оборудване, машини) и нематериални (като патентни права, лицензи, ноу-хау или друга интелектуална собственост) активи, необходими за производството или възстановяването на стоките, изброени в точка (160). Нематериалните активи трябва: i) да остават свързани със съответния регион и не трябва да се прехвърлят в други региони; ii) да се използват главно в съответното производствено съоръжение, което получава помощта; iii) да бъдат амортизируеми; iv) да бъдат закупени при пазарни условия от трети страни, несвързани с купувача; v) да бъдат включени в активите на предприятието, което получава помощта; и vi) да останат свързани с проекта, за който се отпуска помощта, в продължение на най-малко пет години (или три години за МСП).

(167) Когато инвестиционният проект се осъществява извън подпомагани региони, интензитетът на помощта не може да надвишава 15 % от допустимите

разходи, а размерът на помощта[96] не може да надвишава 150 милиона евро на проект. Когато инвестиционният проект се осъществява в подпомаган регион съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, интензитетът на помощта не може да надвишава 20 % от допустимите разходи, а размерът на помощта не може да надвишава 200 милиона евро на проект. Когато инвестиционният проект се осъществява в подпомаган регион съгласно член 107, параграф 3, буква а) от Договора, интензитетът на помощта не може да надвишава 35 % от допустимите разходи, а размерът на помощта не може да надвишава 350 милиона евро за проект[97].

(168) За инвестиции, направени от малки предприятия, интензитетите на помощта, определени в точка (167)могат да бъдат увеличени допълнително с 20 процентни пункта, а за инвестициите, направени от средни предприятия, интензитетите на помощта могат да бъдат увеличени с 10 процентни пункта.

(169) За да бъде гарантирана жизнеспособността на инвестицията, държавата членка трябва да гарантира, че бенефициерът на помощта осигурява финансов принос от поне 25 % от допустимите разходи чрез собствени ресурси или чрез външно финансиране под форма, която не включва публична финансова подкрепа[98].

(170) Бенефициерът трябва да се ангажира да поддържа инвестицията в съответния регион за минимален период от пет години след приключване на инвестицията или три години за МСП за създаването на трайни качествени работни места в Европейския съюз.. Такъв ангажимент не следва да възпрепятства замяната на съоръжения или оборудване, които са остарели или повредени през този период, при условие че стопанската дейност се запазва в засегнатия регион за минималния период. Въпреки това не може да се отпуска допълнителна помощ по настоящото съобщение с цел подмяна на тези съоръжения или оборудване. При неспазване на този ангажимент предоставящият орган може да събере обратно помощта.

(171) Преди да отпусне помощта и въз основа на информацията, предоставена от бенефициера, посочена в приложение III към настоящото съобщение, предоставящият орган трябва да провери конкретните рискове, свързани с неосъществяването на инвестицията в рамките на ЕИП[99].

(172) Помощта не може да бъде предоставена, за да се улесни преместването на производствени дейности в рамките на ЕИП, по-специално за да се

---

96 Размерите на помощта по тази точка се изчисляват въз основа на брутния еквивалент на безвъзмездна помощ.

97 Държавите членки трябва да гарантират, че тези максимални размери на помощта не се заобикалят чрез изкуствено разделяне на подпомаганите проекти.

98 Това не се отнася например за субсидирани заеми, публични заеми под формата на капиталово участие или публични участия, които не съответстват на принципа на инвеститор в условията на пазарна икономика, за държавни гаранции с елементи на помощ, както и за публична подкрепа, отпусната по правилото de minimis. Финансиране за инвестиционния проект от ЕИБ и/или ЕИФ (на собствен риск и от собствени ресурси) до 12,5 % от допустимите разходи, ще се приема като финансово участие за целите на точка (169).

99 Такава проверка не се изисква за проекти, които са получили „печат за суверенитет“, посочен в член 4 от Регламент (ЕС) 2024/795, по линия на Фонда за иновации (вж. бележка под линия 106).

предотврати загубата на работни места вследствие на помощта. За тази цел бенефициерът трябва:

а) да потвърди, че през двете години, предхождащи заявлението за помощ, не е извършвал преместване към предприятието, в което трябва да се осъществи подпомаганата инвестиция; и

б) да се ангажира да не извършва такова преместване за период от две години след приключване на инвестицията. При неспазване на този ангажимент предоставящият орган може да събере обратно помощта.

6.2. Помощ ad hoc

(173) Комисията може да одобрява помощ, за която е постъпило индивидуално уведомление, за инвестиционни проекти, които попадат в обхвата, определен в точка (160), при условие че са спазени условията, определени в настоящия подраздел, в точки , (165) и (170), и в раздел 3.

(174) Размерът на помощта не може да надвишава по-малкото от следните : i) размера на субсидията[100], която бенефициерът би могъл да получи за равностойна инвестиция в трета държава извън ЕИП; и ii) минималната сума, необходима, за да бъде стимулиран бенефициерът на помощта да осъществи инвестицията в съответния регион в ЕИП, а не в алтернативното местоположение извън ЕИП (недостиг на финансиране)[101]. Бенефициерът трябва да докаже, че без помощта планираната инвестиция не би била осъществена в ЕИП[102]. Комисията счита, че е необходима допълнителна предпазна мярка под формата на механизъм за възстановяване на предоставени средства за пазари с повишен риск от бъдеща нестабилност, за да се гарантира справедливо разпределение на допълнителните печалби, които не са били прогнозирани в анализа на недостига на финансиране, за който е подадено уведомление.

---

100 Помощта, за която е постъпило уведомление, и субсидията (под каквато и да е форма), която бенефициерът очевидно би могъл да получи в юрисдикция на трета държава извън ЕИП, ще бъдат сравнени в сконтирани стойности.

101 По принцип е малко вероятно Комисията да приеме за съвместим с член 107, параграф 3, буква в) от Договора размер на помощ, надвишаващ разходите за капиталови инвестиции, необходими за осъществяване на проекта в съответния регион, като се има предвид, че е малко вероятно тази помощ да има стимулиращ ефект.

102 Съответните документни доказателства в подкрепа на съпоставителния сценарий, посочен в приложение III към настоящото съобщение, трябва да бъдат достоверни, т.е. автентични и относими към факторите за вземане на решения, преобладаващи към момента на решението на бенефициера на помощта по отношение на инвестицията. Държавите членки се приканват да използват автентични и официални документи на управителния съвет, оценки на риска (включително оценка на специфичните за местоположението рискове), финансови доклади, вътрешни бизнес планове, експертни становища и други проучвания, свързани с оценявания инвестиционен проект. Тези документи трябва да бъдат актуални към процеса на вземане на решения относно инвестицията или нейното местоположение. В това отношение биха могли да бъдат полезни и документи, съдържащи информация относно прогнози за търсенето, прогнози за разходите, финансови прогнози, документи, представени пред инвестиционен комитет, в които са разработени инвестиционни сценарии, или документи, предоставени на финансовите институции, също могат да бъдат полезни в това отношение.

(175) Когато инвестицията се извършва извън подпомаганите региони държавата членка трябва да докаже, че инвестицията не може да бъде осъществена толкова ефективно в подпомагания регион и че следователно е разумно бенефициерът на помощта да не разположи инвестицията в такива подпомагани региони.

(176) Когато за инвестицията се разглеждат няколко местоположения в ЕИП и ако държавната помощ по настоящия подраздел е трябвало да бъде отпусната за привличането на инвестицията в регион с интензитет на регионалната помощ, посочен в приложимата карта на регионалните помощи, който е по-нисък, отколкото в разглежданите алтернативни региони от ЕИП (или в неподпомаган регион), това би произвело отрицателен ефект върху конкуренцията и търговията, който е малко вероятно да бъде компенсиран от положителен ефект. В случаите, когато в разглежданите местоположения в ЕИП се прилага същият интензитет на регионална помощ, бенефициерът трябва да докаже, че местоположението е било избрано въз основа на обективни критерии, независимо от държавната помощ. За разлика от това няма явен отрицателен ефект върху конкуренцията и търговията, когато бенефициерът е в състояние да докаже, че в противен случай инвестицията не би била осъществена в такива алтернативни региони от ЕИП, а вместо това би била пренасочена към трета държава извън ЕИП.

(177) Бенефициерът трябва да се ангажира да използва за производството на стоките, определени в точка (160), най-последната налична за продажба най-съвременна производствена технология от гледна точка на емисиите в околната среда.

(178) Държавата членка следва да докаже, че с допълнителните производствени мощности, създадени от подпомаганата инвестиция, бенефициерът на помощта ще допринесе за укрепването на европейската автономност, като запълва съществуващата разлика между търсенето и предлагането в рамките на Съюза и няма да изтласква производствени мощности, който вече съществуват или за които е поет ангажимент да бъдат изградени.

(179) Когато оценява държавна помощ по настоящия подраздел, Комисията ще поиска цялата необходима информация, за да прецени дали държавната помощ вероятно ще доведе до значителна загуба на работни места в съществуващите местоположения в ЕИП. В такъв случай и ако инвестицията позволява на бенефициера на помощта да премести дадена дейност в целевия регион, при наличие на причинно-следствена връзка между помощта и това преместване на дейността, това произвежда отрицателен ефект върху конкуренцията и търговията, който вероятно няма да може да бъде компенсиран от положителни ефекти.

6.3. Помощ в подкрепа на търсенето на оборудване за чисти технологии под формата на ускорена амортизация

(180) Комисията ще счита за съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора схемите, предвиждащи държавна помощ под формата на ускорена амортизация, предоставена за стимулиране на придобиването или наемането на оборудване за чисти технологии, при условие че са изпълнени условията по настоящия подраздел и раздел 3.

(181) Помощта трябва да бъде предоставена под формата на схеми за помощ, които се състоят от ускорена амортизация до пълно и незабавно признаване на разходите[103], направени за придобиването или наемането на допустими активи.

(182) Допустими активи са всички крайни продукти, посочени в точка (160)(a).

(183) Допустимите активи трябва да спазват всяко едно от следните условия:

а) да бъдат нови;

б) да се използват предимно за дейностите на бенефициера и да остават свързани с тези дейности в продължение на най-малко пет години (или три години за МСП)[104];

в) да подлежат на амортизация;

г) да бъдат закупени или наети по пазарни условия;

д) да бъдат включени в активите на бенефициера.

(184) Придобиването или наемането на допустими активи трябва да се осъществи и ускорената амортизация трябва да започне не по-късно от датата на изтичане на срока на настоящото съобщение, както е определено в точка (216).

(185) Точки (38) и (b)(a) не се прилагат за помощ по настоящия подраздел. Помощ под формата на ускорена амортизация може да се предоставя в допълнение към всяка друга държавна помощ или подкрепа от централно управлявани фондове на ЕС във връзка със същите допустими разходи, без да е необходимо да се изчислява нейният брутен еквивалент на безвъзмездна помощ.

7. Схеми за подкрепа на специфични проекти по линия на Фонда за иновации

(186) В допълнение към раздел 4.1, раздел 4.2, раздели 5.1—5.3 и раздел 6.1, в настоящия подраздел се съдържат специфични условия за съвместимост за схеми, подпомагащи проекти, които са били оценени положително в рамките на Фонда за иновации[105]. При условие че са в съответствие с настоящия раздел и раздел 3, Комисията ще счита за съвместими с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора, мерките за помощ в подкрепа на инвестициите за производство и акумулиране на чиста енергия, посочени в точки (48) и (73), инвестициите за намаляване на емисиите на

[103] Не се допуска незабавно признаване за разход на активи, които могат да бъдат амортизирани за период, по-дълъг от 15 години.

[104] За активи с нормален амортизационен период под пет години обаче минималният период на използване се намалява на три години.

[105] Иновационен фонд, създаден с член 10a, параграф 8 от Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 275, 25.10.2003 г., стр. 32).

парникови газове от промишлени дейности, посочени в точки (129)—(132), и инвестициите, които създават допълнителни производствени мощности, попадащи в обхвата на точка (160), за проекти, които са били оценени като успешни от Фонда за иновации и са получили „печат за суверенитет“, посочен в член 4 от Регламент (ЕС) 2024/795[106].

(187) По отношение на инвестициите в производството и акумулирането на енергия от възобновяеми източници, посочени в точка (48) и оценени съгласно настоящия раздел, се прилагат точки (49)—(52).

(188) По отношение на инвестициите в производството и съхранението на нисковъглеродни горива, посочени в точка (73) и оценени съгласно настоящия раздел, се прилагат точки (75)—(76).

(189) По отношение на инвестициите за намаляване на емисиите на парникови газове от промишлени дейности, посочени в точки (129)—(132) и оценени съгласно настоящия раздел, се прилагат точки (138), (141)—(143), и (145)—(151).

(190) По отношение на инвестициите, които създават допълнителни производствени мощности за продукти, попадащи в обхвата на точка (160) и оценени съгласно настоящия раздел, се прилагат точки (165), (166), (169), (170) и (172).

(191) Помощта трябва да се предоставя въз основа на схема с прогнозен бюджет.

(192) Държавите членки могат да създадат схеми, обхващащи една или и двете от следните категории проекти:

а) проекти, които са били оценени като успешни от Фонда за иновации и на които е присъден „печат за суверенитет“, но не са подбрани за финансиране в съответствие с Делегиран регламент (ЕС) 2019/856 на Комисията;

б) Проекти, които са били оценени като успешни от Фонда за иновации и на които е присъден „печат за суверенитет“ и които са подбрани за финансиране в съответствие с Делегиран регламент (ЕС) 2019/856 на Комисията.

(193) Схемите трябва да бъдат отворени за всички проекти, които спазват условията, определени в настоящия раздел, и които попадат в едната или в двете категории, посочени в точка (192), букви а) и б). Държавите членки могат да ограничат обхвата на тези схеми само до производството на чиста енергия, декарбонизацията на промишлеността или производството на чисти технологии. По принцип те не могат да ограничават схемата допълнително

[106] Регламент (ЕС) 2024/795 на Европейския парламент и на Съвета от 29 февруари 2024 г. за създаване на платформата за стратегически технологии за Европа (STEP). Този печат се присъжда на всички проекти по линия на Фонда за иновации, които са били оценени в рамките на Фонда за иновации и които отговарят на минималните изисквания за качество, определени в съответната покана за представяне на предложения съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2019/856 на Комисията от 26 февруари 2019 г. за допълнение на Директива № 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на функционирането на Фонда за иновации (ОВ L 140, 28.5.2019 г., стр. 6).

до конкретен сектор или конкретна технология. Държавите членки, които се стремят да ограничат допустимостта на схемата до определени сектори или технологии, трябва i) да обосноват тази ограничена допустимост въз основа на обективни съображения и ii) да докажат, че схемата не изключва неоправдано по-благоприятните за климата и околната среда решения.

(194) Схемите могат да обхващат проекти, произтичащи от една или няколко предстоящи покани за представяне на предложения. Когато схемата обхваща проекти, произтичащи от повече от една предстояща покана за представяне на предложения съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2019/856 на Комисията, държавата членка може или да задели годишен бюджет за всяка покана за представяне на предложения по линия на Фонда за иновации, или да задели подкрепа за определен процент от проектите, които са били оценени като успешни от Фонда за иновации и са получили „печат за суверенитет“ от всяка покана за представяне на предложения. Когато разпределят помощ по схема за проекти, допустими по схемата, държавите членки трябва да следват класирането, установено за подбор на проекти след отправена покана за представяне на предложения съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2019/856 на Комисията.

(195) Помощ може да се предоставя само под формата на преки безвъзмездни средства, подлежащи на възстановяване аванси, заеми, гаранции или данъчни предимства.

(196) Когато въвежда схема за помощ съгласно настоящия раздел, държавата членка трябва, i) за инвестиции в производството и акумулирането на чиста енергия, посочени в точки (188) и (189), както и за инвестиции за намаляване на емисиите на парникови газове от промишлени дейности, посочени в точка (187), да подбере една от алтернативните методики за определяне на размера на помощта, описана в точки(154)—(158); за ii) инвестиции, които създават допълнителни производствени мощности, посочени в точка (190), трябва да гарантира, че са спазени максималните интензитети на помощта и максималните размери на помощта, определени в точки (167) и (168).

(197) За проектите, посочени в точка (192), буква (а), като алтернатива на точка (196), държавите членки могат също да определят размера на помощта за инвестиции за намаляване на емисиите на парникови газове от промишлени дейности и за инвестиции в производството и акумулирането на чиста енергия в съответствие с метода за изчисляване на максималното финансиране, определен в Делегиран регламент (ЕС) 2019/856, допълнен с ефективен механизъм за възстановяване на средства, включително характеристиките, посочени в точка (199).

(198) За инвестиции, които създават допълнителни производствени мощности за продукти, попадащи в обхвата на точка (160), при условие че степента на иновативност на проекта по линия на Фонда за иновации е оценена като силна и до максималните тавани на помощта, определени в точка (200), като алтернатива на точка (196), държавите членки могат също да определят помощта в съответствие с метода за изчисляване на максималното финансиране, определен в Делегиран регламент (ЕС) 2019/856, допълнен с ефективен механизъм за възстановяване на предоставени средства, включително характеристиките, посочени в точка (199).

(199) Механизмът за възстановяване на предоставени средства трябва да включва всички изброени по-долу характеристики:

а) Механизмът за възстановяване на предоставени средства трябва да е предназначен за възникването на допълнителни печалби чрез установяване и възстановяване на излишъка по даден проект, доколкото вътрешната норма на възвръщаемост на подпомаганите проекти надвишава приетата норма в съответствие с метода, определен в Делегиран регламент (ЕС) 2019/856;

б) Механизмът за възстановяване на предоставени средства се прилага за първи път поне 5 години, а за последен път — поне 10 години след пускането в експлоатация на проекта, както е определено в приложимата покана за представяне на предложения по линия на Фонда за иновации;

в) Изчислението, извършено в рамките на механизма за възвръщане на предоставени средства, трябва да бъде проверено въз основа на отделно счетоводство за подпомагания проект, проверено от независим одитор;

г) При окончателното прилагане на механизма за възстановяване на предоставени средства трябва да се вземе предвид крайната стойност на проекта;

д) Механизмът за възстановяване на предоставени средства трябва да бъде замислен така, че да се запазят стимулите за бенефициерите да свеждат до минимум разходите си и да изпълняват проекта по най-ефективния начин във времето, а делът на държавата да е определен на не по-малко от 70 % от излишъка.

(200) За прилагането на точка (198), когато инвестиционният проект се осъществява извън подпомагани региони, интензитетът на помощта не може да надвишава 25 % от допустимите разходи, а размерът на помощта не може да надвишава 150 милиона евро на проект. Когато инвестиционният проект се осъществява в подпомаган регион съгласно член 107, параграф 3, буква в) от Договора, интензитетът на помощта не може да надвишава 40 % от допустимите разходи, а размерът на помощта не може да надвишава 200 милиона евро на проект. Когато инвестиционният проект се осъществява в подпомаган регион съгласно член 107, параграф 3, буква а) от Договора, интензитетът на помощта не може да надвишава 55 % от допустимите разходи, а размерът на помощта не може да надвишава 350 милиона евро на проект[107]. За инвестиции, направени от малки предприятия, тези интензитети на помощта могат да бъдат допълнително увеличени с 20 процентни пункта, а за инвестициите, направени от средни предприятия, тези интензитети на помощта могат да бъдат увеличени с 10 процентни пункта;

[107] Държавите членки трябва да гарантират, че тези максимални размери на помощта не се заобикалят чрез изкуствено разделяне на подпомаганите проекти.

8. ПОМОЩ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ НА ЧАСТНИ ИНВЕСТИЦИИ, СВЪРЗАНИ С ЦЕЛИТЕ НА ПАКТА ЗА ЧИСТА ПРОМИШЛЕНОСТ

(201) В допълнение към мерките, описани в раздели 4—7, държавите членки могат да изберат да стимулират частните инвеститори да инвестират в проекти[108], попадащи в обхвата на раздели 4.1, 4.2, 4.3, 5 и 6[109], в енергийна инфраструктура в рамките на законен монопол или в проекти, изпълнявани при естествен монопол[110], или при проекти в подкрепа на кръговата икономика[111].

(202) Комисията ще счита за съвместими с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора схеми за помощ за намаляване на рисковете на частни инвестиции в портфейли от допустими проекти, при условие че са изпълнени условията за съвместимост в настоящия раздел и в раздел 3.

(203) Помощ се предоставя въз основа на схема за стимулиране на частните инвеститори да инвестират в портфейли от допустими проекти в приложното поле на настоящия раздел, както е определено в тока (201).

(204) Помощта приема формата на собствен капитал, заеми (включително подчинени заеми) и/или гаранции, предоставени на специален фонд или дружество със специална цел (ДСЦ), които ще поддържат портфейла от допустими проекти. Помощта има за цел да се постигнат стимули за риска и/или възвръщаемостта за частните инвеститори да инвестират в този фонд или ДСЦ, например под формата на гаранции с (насрещна) гаранция за първа загуба или капиталови инвестиции с различни класове акции, при които възвръщаемостта на инвестициите се разпределя първо за класа акции на частните инвеститори, а над определено равнище на възвръщаемост — и за класа акции на държавата членка. Продължителността на заем или гаранция по дългови инструменти не трябва да надвишава общо двадесет години, а при гаранция във всички случаи не трябва да надвишава падежа на дългов инструмент, за който е издадена. Мобилизацията на гаранцията е договорно обвързана със специфични условия, които могат да стигнат дори до задължителното обявяване в несъстоятелност на предприятието бенефициер или друга подобна процедура. Тези условия трябва да бъдат договорени между страните при първоначалното предоставяне на гаранцията. В случай на гаранции, предоставени за капиталови и/или квазикапиталови инвестиции, допустимите загуби могат да бъдат покрити от гаранцията само в момента,

---

[108] Като алтернатива, инвестицията може да бъде направена в предприятие, при условие че планираният размер на инвестицията за допустимия проект е по-голям от 80 % от средния годишен оборот на предприятието за предходните пет години и предприятието е МСП. Когато предприятието е новосъздадено дружество, което няма пет приключени годишни счетоводни отчета, средният оборот ще се изчислява въз основа на продължителността на съществуване на предприятието към момента, в който то е подало заявлението за помощ.

[109] Категориите проекти, които попадат в обхвата на настоящия раздел, са определените: по отношение на раздел 4.1: в точка (48), букви а) — в), в точки (51) и (52); по отношение на раздел 4.2: в точка (73), букви а) и б); по отношение на раздел 4.3: в точка (94), букви а) — г); по отношение на раздел 5: в точки (129)—(132) и точки (138)—(140), букви а) и б); по отношение на раздел 6: в точка (160), букви а) — в);

[110] Както е посочено в точки 373—375 от CEEAG.

[111] Това се отнася за проекти в обхвата на точка 220 от CEEAG, с изключение на проекти от вида, посочен в точки 222—224 от CEEAG.

когато фондът или ДСЦ са закрити и всички портфейлни инвестиции са продадени по пазарни условия.

(205) Инвестициите от фонда или ДСЦ в допустими проекти могат да бъдат под формата на новоемитиран собствен капитал, квазикапитал, заеми (включително подчинени заеми), други дългови инструменти и гаранции. Максималният номинален размер на инвестицията за отделен проект не може да надвишава 250 милиона евро. Инвестицията в отделен проект не трябва да съставлява повече от 25 % от общия обем на финансирането на фонда или ДСЦ при приключването. Помощта по този раздел може да се натрупва с помощ по другите раздели на настоящото съобщение и с всяка друга държавна помощ за същия проект.

(206) Държавите членки трябва да прилагат схеми за помощ съгласно настоящия раздел чрез финансов посредник или чрез упълномощен субект. Възнаграждението на финансовия посредник или упълномощения субект трябва да съответства на пазарните практики. Приема се, че това условие е изпълнено за финансовите посредници, подбрани чрез открита, прозрачна и недискриминационна процедура за подбор. Финансовите посредници трябва да понасят част от инвестиционните рискове, като или инвестират свои собствени средства, или получават възнаграждение, обвързано с постигнатите резултати, и така гарантират, че техните интереси винаги отговарят на интересите на държавата членка.

(207) Държавите членки или упълномощеният от тях субект трябва да се ангажират да предприемат процес на надлежна проверка, за да се гарантира стабилна инвестиционна стратегия, която да бъде определена от финансовия посредник в рамките на мандата на държавата членка, за инвестиционния портфейл, посочен в точка (204), с подходяща политика за диверсификация на риска, насочена към постигане на икономическа жизнеспособност и осигуряване на дългосрочни инвестиционни възможности за частните инвеститори. Финансовият посредник или упълномощеният субект ще отговарят за изпълнението на тази стратегия и ще подбират допустимите проекти и инвеститорите. За всяка капиталова и квазикапиталова инвестиция подборът трябва, наред с другото, да се основава на ясен и реалистичен сценарий за излизане. В случай на капиталови инвестиции целевата възвръщаемост на портфейлната инвестиция, която определя разпределението на възвръщаемостта (както е посочено в точка (209), буква (b)), ще бъде определена от финансовия посредник или от упълномощения субект. Финансовият посредник или упълномощеният субект трябва да гарантират, че финансирането, предоставено за инвестиционните проекти, не надвишава разходите по инвестиционните проекти, като се взема предвид друго отпуснато финансиране от всякакви източници.

(208) Комисията счита, че помощта за частните инвеститори е ограничена до необходимия минимум, когато частните инвеститори са подбрани за инвестиции в портфейл чрез открита, прозрачна и недискриминационна процедура за подбор, която се организира в съответствие с приложимото законодателство на Съюза и националното право, ясно определя целите на политиката, които трябва да бъдат преследвани от инвестицията, и е предназначена за създаването на подходящи механизми за споделяне на риска и ползите.

(209) Ако частните инвеститори не са подбрани с открита, прозрачна и недискриминационна процедура за подбор, Комисията счита, че помощта за частни инвеститори е ограничена до необходимия минимум в следните случаи:

а) Що се отнася до помощта под формата на (подчинени) заеми и гаранции за портфейл от проекти, когато помощта за инвеститора е под формата на защита срещу първа загуба в размер на не повече от 20 % от определените по договор загуби и рискът, поет от държавата, е отразен в премия, която е с по-малко от 25 % по-малка от съответното възнаграждение, съобразено с пазарните условия. Това възнаграждение трябва да се прогнозира с оглед на рисковия профил на крайните бенефициери, видовете обхванати инструменти и срока на предоставената закрила.

б) Що се отнася до помощта под формата на капиталови инвестиции в портфейл от проекти, когато всяко предпочитано разпределение на възвръщаемостта на инвестициите за класовете акции, притежавани от частни инвеститори, е ограничено до фиксирана норма на възвръщаемост, която не е по-голяма от целевата възвръщаемост от портфейлната инвестиция, и класовете акции, притежавани от тези частни инвеститори, представляват повече от 75 % от обема на портфейла. Поне 75 % от възвръщаемостта на инвестицията над фиксираната норма на възвръщаемост се насочват към класа акции, притежаван от държавата членка, а останалата възвръщаемост на инвестицията над фиксираната норма на възвръщаемост от най-много 25 % се насочват към класовете акции, притежавани от частни инвеститори.

(210) Когато кандидатстват за помощ по схема, създадена съгласно настоящия раздел, частните инвеститори ще трябва да представят инвестиционната си стратегия на упълномощения субект или на финансовия посредник, като включат i) профила на риска/възвръщаемостта, който предвиждат за своята инвестиция, и ii) какви предпазни мерки са въвели, за да се избегнат всякакви потенциални конфликти на интереси (по-специално по отношение на инвестиции в проекти на дружества, в които инвеститорът(ите) вече има(т) значителен дял или по-ранна експозиция). Частните инвеститори не трябва да се ползват от никаква друга държавна помощ за инвестициите си във фонда или ДСЦ.

(211) Като се имат предвид функционалните предпазни мерки, съдържащи се в настоящия раздел, и по-специално в точки (204), (206) и (207) за да се гарантира, че ще бъдат подпомагани само жизнеспособни проекти, официалното изключване на предприятия в затруднено положение по точка (28) не се прилага за помощ по настоящия раздел.

9. ПРОЗРАЧНОСТ, МОНИТОРИНГ И ДОКЛАДВАНЕ

(212) Държавите членки трябва да публикуват съответната информация за всяка индивидуална помощ над 100 000 EUR[112], отпусната съгласно настоящото

[112] Т.е. информацията, изисквана в приложение III към Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. и приложение III към Регламент (ЕС) № 702/2014 на Комисията. В случай на подлежащи на възстановяване аванси, гаранции, заеми, подчинени заеми и други форми на

съобщение, на подробния уебсайт за държавните помощи или ИТ инструмента[113] на Комисията в срок от 6 месеца от момента на предоставянето ѝ или, за помощ под формата на данъчно предимство — в срок от 1 година от датата, на която трябва да се подаде данъчната декларация.

(213) Държавите членки трябва да представят годишни доклади на Комисията[114].

(214) Държавите членки трябва да гарантират съхранението на подробна документация за предоставянето на помощта, предвидена в настоящото съобщение. Тази документация, която трябва да съдържа цялата информация, необходима, за се установи дали са спазени необходимите условия, трябва да се съхранява за срок от 10 години от отпускането на помощта и при поискване да се предоставя на Комисията.

(215) Комисията може да поиска допълнителна информация по отношение на отпуснатата помощ, по-специално за да провери дали са спазени условията от нейното решение за одобрение на мярката за помощ.

10. Заключителни разпоредби

(216) Комисията прилага настоящото съобщение от 25 юни 2025 г. Комисията прилага настоящото съобщение към всички мерки, за които е постъпило уведомление, считано от датата на приемане, както и към мерките, за които е постъпило уведомление преди тази дата, включително съгласно Временната рамка за държавна помощ при кризи и преход. Комисията ще прилага настоящото съобщение до 31 декември 2030 г.

(217) В съответствие с Известието на Комисията за определяне на приложимите правила при оценка на незаконосъобразната държавна помощ[115] Комисията прилага настоящото съобщение по отношение на помощта, за която не е изпратено уведомление, ако помощта е била предоставена на 25 юни 2025 г. или след тази дата, а във всички останали случаи — приложимата уредба, която е била в сила към датата на предоставяне на помощта.

(218) Настоящото съобщение заменя Временната рамка за държавна помощ при кризи и преход, която се оттегля, считано от датата на приемане на настоящото съобщение.

помощ номиналната стойност на базисния инструмент ще се добавя за всеки бенефициер. За данъчни и платежни предимства размерът на индивидуалната помощ може да бъде посочен в диапазони.

[113] Функцията за публично търсене в базата данни за прозрачност на държавните помощи дава достъп до данни за отпускането на индивидуални държавни помощи, предоставени от държавите членки, в съответствие с европейските изисквания за прозрачност на държавната помощ и може да бъде намерена на адрес https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=bg.

[114] Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 г. за прилагането от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за ЕО (ОВ L 140, 30.4.2004, стр. 1).

[115] ОВ C 119, 22.5.2002 г., стр. 22.

ПРИЛОЖЕНИЕ I — ЦЕЛЕВИ МОДЕЛИ ЗА МЕХАНИЗМИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕЛЕКТРОГЕНЕРИРАЩИ МОЩНОСТИ

За да е възможно Комисията да оцени и одобри бързо уведомленията на държавите членки относно механизмите за осигуряване на електрогенериращи мощности съгласно законодателството на Съюза, в настоящото приложение са изброени критериите, които са от значение за оценката на съвместимостта съгласно настоящото съобщение на два специфични целеви модела на механизъм за осигуряване на електрогенериращи мощности: стратегически резерв и механизъм с централен купувач за целия пазар. Критериите, свързани с модела на механизъм с централен купувач за целия пазар, са обозначени с **MW**, а критериите, свързани с модела на стратегически резерв, са обозначени с **SR**. Когато тези критерии са изпълнени, механизмите за осигуряване на електрогенериращи мощности могат да се считат за съвместими както с член 107, параграф 3, буква в) от Договора, така и с всички съответни разпоредби, предвидени в членове 20—27 от Регламента за електроенергията.

В случай че някои от тези критерии не са изпълнени, например когато държавите членки желаят да използват оценки на адекватността на националните ресурси, които в някои случаи могат да предоставят по-точна основа за оценка на необходимостта и пропорционалната големина на механизмите за осигуряване на електрогенериращи мощности, може да се наложи съответните мерки да бъдат оценени съгласно раздел 4.8 от CEEAG. Критериите в настоящото приложение ще бъдат разгледани с цел ускоряване на такава оценка: в рамките на всяка оценка на механизмите за осигуряване на електрогенериращи мощности съгласно CEEAG може да се приеме, че е налице съвместимост за всички специфични аспекти на стратегически резерв или на механизъм с централен купувач за целия пазар, които отговарят на критериите, изброени по-долу.

Критерии	**Обхват**	**Описание**		
Необходимост от помощ, стимулиращ ефект и съвместимост с член 20, параграф 1, член 21, параграф 1, член 21, параграф 4, член 22, параграф 1, буква в) и член 23 от Регламента за електроенергията				
1	SR, MW	а) последните налични средностатистически базови сценарии за оценка на адекватността на европейските ресурси (OAEP)[116], одобрени от Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER), трябва да бъдат основата за определяне на необходимостта от механизъм за осигуряване на електрогенериращи мощности. Нормата за надеждност, изчислена като съотношение на разходите за навлизане на нови електрогенериращи мощности на пазара (CONE)/стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването (VOLL)[117], не		☐ ☐

[116] Оценката на адекватността на европейските ресурси (OAEP) е описана в член 23 от Регламента за електроенергията и в методиката на ACER за оценка на адекватността на европейските ресурси от 2 октомври 2020 г.

[117] „Нормата за надеждност“ е определена в член 2, точка 2 от приложение I към Решението на ACER от 2 октомври 2020 г. относно методиката за изчисляване на стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването, разходите за навлизане на нови участници и нормата за надеждност; „Разходите за навлизане на нови електрогенериращи мощности на пазара (CONE)“ са определени в член 2, точка 2 от приложение I към Решението на ACER от 2 октомври 2020 г.

		трябва да бъде спазена в съответната държава членка поне от първия прозорец на доставка (вж. критерий 18 по-долу) в рамките на срока на одобрение; и б) всички параметри, изчислени за оценка на наличността, като например всички коефициенти на намаляване на електрогенериращата мощност, трябва да бъдат в съответствие с допусканията и резултатите от ОАЕР[118].		
Пазарна неефективност и целесъобразност на помощта и съвместимост с член 20, параграфи 3—8 и член 21, параграф 3 от Регламента за електроенергията				
2	SR, MW	Държавата членка трябва да е получила становище от Европейската комисия, след като е представила своя план за реформа на пазара. Ако в становището на Комисията са отправени препоръки, държавата членка трябва или да е публикувала актуализиран план за реформа на пазара в изпълнение на всички препоръки, или да се ангажира да публикува такъв план в срок от 3 месеца от приемането на решението за държавна помощ.		☐
3	MW	Държавата членка трябва да потвърди, че е оценила дали даден стратегически резерв е в състояние да разсее опасенията относно адекватността на ресурсите.		☐
Допустимост и съвместимост с член 22, параграф 1, член 22, параграф 4 и член 26 от Регламента за електроенергията				
4	SR, MW	В съответствие с точка (28)механизмът за осигуряване на електрогенериращи мощности не трябва да бъде отворен за предприятия в затруднено положение. В съответствие с точка (36)участието не трябва да зависи от преместването и всяко неизпълнено разпореждане за възстановяване ще бъде взето предвид в съответствие със точка (33).		☐
5	SR, MW	Механизмът за осигуряване на електрогенериращи мощности трябва да бъде отворен за всички технологии, бенефициери и		☐

относно методиката за изчисляване на стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването, разходите за навлизане на нови електрогенериращи мощности на пазара и нормата за надеждност. „Стойност на загубите от прекъсване на електроснабдяването (VOLL)“ е определена в член 2, точка 9 от Регламента за електроенергията. VoLL и CONE следва да бъдат цифрите, предоставени от ACER, както е предвидено в доклада на Комисията от 3 март 2025 г. относно оценката на възможностите за рационализиране и опростяване на процеса на прилагане на механизъм за осигуряване на електрогенериращи мощности, след като станат налични. Междувременно те следва да бъдат изчислени в съответствие с Решението на ACER от 2 октомври 2020 г. относно методиката за изчисляване на стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването, разходите за навлизане на нови електрогенериращи мощности на пазара и нормата за надеждност.

[118] Намаляването на електрогенериращата мощност е корекция на инсталираната мощност на даден ресурс за осигуряване на електрогенериращи мощности, за да се определи неговият принос за нуждата от адекватност (отразяваща различните технически характеристики и различната надеждност на различните технологии в различните тръжни зони). Използваните коефициенти за намаляване на електрогенериращата мощност следва да бъдат публикуваните от ACER/ENTSO-E като резултат от европейската оценка на адекватността на ресурсите за съответната тръжна зона, след като станат налични. Междувременно те трябва да съответстват на съотношението между i) наличието на дадена технология във всяка тръжна зона при ситуации на недостиг и ii) инсталираните мощности на дадената технология (това изчисление ще се основава на последните налични ОАЕР и ще се актуализира най-малко на всеки 2 години). Коефициентите за намаляване на електрогенериращата мощност трябва да се изчисляват за всеки ресурс, който е в състояние да произвежда непрекъснато в продължение на най-малко 1 час.

		проекти, които спазват прозрачни, обективни и недискриминационни технически и екологични изисквания. Не са включени други критерии. Минималната големина, изисквана за участие, не трябва да надвишава 1 MW намалена мощност или над 1 час минимална продължителност на доставката и трябва да позволява агрегиране.		
6	SR, MW	Бенефициерите трябва да спазват пределно допустимите стойности на емисиите на CO_2 съгласно Регламента за електроенергията. Държавата членка може да прилага по-строги пределни стойности за CO_2, изчислени в съответствие с методиката на ACER.		☐
7	SR, MW	Държавата членка потвърждава, че коефициентите на намаляване на електрогенериращата мощност са определени в съответствие с критерий 1. Умножаването на съответния коефициент на намаляване на електрогенериращата мощност по инсталираната мощност на една единица дава стойността по подразбиране на мощността (в MW), която отговаря на условията за участие в механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности. На отделните доставчици на мощности се разрешава да се отклоняват от коефициент на намаляване на електрогенериращата мощност по подразбиране за въпросната технология (до най-малко 15 % от стандартния коефициент на намаляване на електрогенериращата мощност на тази технология). В този случай доставчиците на мощности трябва да бъдат изправени пред риск от санкции, свързани с техния коефициент на намаляване на електрогенериращата мощност.		☐
8	MW	Механизмът за осигуряване на електрогенериращи мощности трябва да бъде отворен за трансгранично участие в съответствие с методиката на ACER[119]. Максималната входна мощност трябва да бъде определена въз основа на правилата на ACER.		☐
Пропорционалност на помощта и съвместимост с член 22, параграф 1 и член 22, параграф 3 от Регламента за електроенергията				
9	SR, MW	Максималното[120] целево търсене, обект на търг, следва да се изчислява въз основа на резултатите от средностатистическия базов сценарий на OAEP, така че да се достигне нормата за надеждност, определена както е описано в критерий 1. Кривата на търсенето следва да бъде определена така, че търсенето да намалява пропорционално, ако цените в състезателната тръжна процедура надвишават CONE, използвани за изчисляване на нормата за надеждност. Могат да бъдат въведени горни граници на офертите. Ако се използват горни граници на офертите, те трябва: а) да се определят на равнище, при което се избягва неефективното преждевременно затваряне на действащи активи въз основа на подробна оценка на разходите и приходите за всеки референтен проект; и б) да се придружават от процедура за индивидуални ресурси, за да се обоснове пред НРО изключение от тавана на цените въз основа на техните специфични разходи.		☐

[119] Вж. решението на ACER: *„Технически спецификации за трансгранично участие в механизми за осигуряване на електрогенериращи мощности“*.

[120] Държавите членки разполагат със свободата да възлагат поръчки за по-малък обем.

10	MW	Една основна състезателна тръжна процедура за 75 % — 90 %[121] от прогнозното целево търсене, необходимо за прозореца на доставка, следва да се проведе 4—6 години преди прозореца на доставка. Адаптирането на състезателните тръжни процедури може да бъде организирано по-близо до графика на доставката, като се вземе предвид времето за разработване на реакция на потреблението и акумулиране на енергия.		☐
11	SR	Състезателните тръжни процедури следва да се провеждат не повече от една година преди прозореца на доставка.		☐
12	SR, MW	Всички правила за участие и изисквания за състезателна тръжна процедура трябва да бъдат публикувани най-малко 6 седмици преди крайния срок за подаване на оферти.		☐
13	SR	Бенефициерите трябва да бъдат определени чрез състезателна тръжна процедура, като офертите се класират само според тяхната цена за намалена единица налична мощност за година, а подкрепата да се изплаща съгласно първоначалната оферта или клиринговата цена.		☐
14	MW	Бенефициерите трябва да бъдат определени чрез конкурентна тръжна процедура, като офертите се класират само според тяхната цена за единица намалена налична мощност за година, а подпомагането се плаща според клиринговата цена[122].		☐
15	MW	Бенефициерите трябва да имат право да продават своето споразумение за мощност на друг доставчик на мощности до най-малко 2 месеца преди началото на прозореца на доставка.		☐
16	SR	Споразуменията за мощност трябва да са с продължителност една година.		☐
17	MW	Споразуменията за мощност по принцип трябва да обхващат един прозорец за доставка. Когато бенефициерите предприемат капиталови инвестиции, могат да се предоставят по-дълги споразумения за електрогенерираща мощност. За всеки 25 000 EUR / MW намалена мощност, може да бъде дадена една допълнителна година[123]. На активите за производство на електроенергия от изкопаеми горива никога не може да се предоставят споразумения за електрогенерираща мощност, надвишаващи 15 години. В държавите членки, в които тримата най-големи производители на електроенергия на територията, обхваната от контрола на		☐

[121] Ако трансграничната електрогенерираща мощност не отговаря на условията за участие в основните търгове, в търговете за корекции трябва да се изискват най-малко 10 % от прогнозния обем, необходим за прозореца на доставка, плюс максималната входна електрогенерираща мощност.

[122] Ако са включени изисквания за гъвкавост (вж. критерий 22), могат да бъдат предпочетени по-скъпи пред по-евтини ресурси, ако това е необходимо за изпълнение на изискването, а отделна клирингова цена може да бъде установена за ресурсите, отговарящи на изискването за гъвкавост.

[123] Например на бенефициерите, които инвестират 50 000 EUR/MW намалена мощност, могат да бъдат предложени договори за срок до 2 години; на бенефициерите, които инвестират 150 000 EUR/MW намалена мощност, могат да бъдат предложени договори за срок до 6 години и т.н.

		механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности (пряко или непряко, самостоятелно или съвместно), най-малко 75 % от инсталираните намалени национални мощности през годината, в която се провежда състезателната тръжна процедура, трябва да има споразумения за електрогенерираща мощност за период от най-малко 10 години за проекти, надвишаващи прага на капиталовите разходи от 375 000 EUR/MW намалена мощност.		
18	SR, MW	Прозорецът за доставка трябва да бъде еднократен фиксиран период до една година между 1 ноември на година Y до 31 октомври на година Y+ 1.		☐
19	SR, MW	Всички бенефициери трябва да бъдат активирани (чрез доставка или изпитване) поне веднъж през всеки прозорец за доставка с предизвестие <=24 часа.		☐
20	SR, MW	Бенефициерите трябва да бъдат подложени на санкции за неналичност, когато не са на разположение през период на доставка[124] или изпитване. Плащането за неналичност трябва да бъде еднакво за всички технологии. Бенефициер, който е на разположение по-малко от 50 % в периодите за доставка в рамките на прозорец на доставка, трябва да бъде подложен на санкция най-малко в размер на приходите си от електрогенерираща мощност за прозореца на доставка. Бенефициерите не трябва да бъдат подлагани на санкции, свързани с липса на наличност извън сроковете за доставка. Бенефициерите трябва да заплатят санкции за неналичност за оставащия срок на действие на дадено споразумение за осигуряване на електрогенерираща мощност, ако напуснат преждевременно това споразумение за електрогенерираща мощност[125].		☐
21	MW	Подходът по отношение на участието на бенефициерите към тези спомагателни услуги през периода на доставка следва да бъде в съответствие с методиката за оценка на адекватността, използвана за определяне на необходимостта и големината на мярката. За спомагателните услуги, за които в оценката на адекватността се счита, че допринасят за адекватността, на бенефициерите трябва да бъде разрешено да предлагат тези услуги успоредно със задължението си да осигуряват мощност и ако са налични за услугата, те ще се считат едновременно за налични за механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности. За спомагателни услуги, за които в оценката на адекватността не се счита, че допринасят за адекватността, държавите членки могат да изберат или да изключат бенефициерите, продаващи тези услуги, от участие в механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности, или да разрешат доброволно участие както в услугата, така и в механизма за осигуряване на електрогенериращи		☐

[124] Периодът на доставка е период в рамките на прозореца за доставка, през който се изисква наличието на договорени ресурси или се налагат санкции. За стратегическите резерви вж. критерий 27 в настоящата таблица. За механизъм за осигуряване на електрогенериращи мощности, обхващащ целия пазар, той може да обхваща целия прозорец на доставка или само част от него.

[125] Освен ако не са в състояние да прехвърлят споразумението си за електрогенерираща мощност на друг доставчик на електрогенерираща мощност на вторичния пазар. За многогодишните споразумения за електрогенерираща мощност санкциите за неналичност могат да бъдат ограничени до 4 години. От доставчиците на мощност може да се изисква обезпечение.

		мощности, но с риск да бъдат наложени санкции съгласно механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности за ресурси, които не са налични през период на доставка поради предоставянето на услугата.		
22	MW	Ако държавата членка прилага както механизъм за осигуряване на електрогенериращи мощности, така и мярка за гъвкавост, или вече е въвела мярка за гъвкавост, за да се избегнат пазарни пречки и/или рискове от свръхкомпенсация: а) електрогенериращите мощности следва да се закупуват съвместно[126]; или б) Държавите членки могат да включат изисквания за гъвкавост по отношение на неизкопаемите горива, определени в оценката на нуждите от гъвкавост (в съответствие с член 19д, параграф 2, буква в) от Регламента за електроенергията), в своите механизми за осигуряване на електрогенериращи мощности, например като изискат минимален обем мощности за гъвкавост, нефункциониращи с изкопаеми горива, предоставящи услуги за краткосрочно регулиране на натоварването; или в) ресурсите трябва да бъдат съсредоточени само в една мярка — или схемата за подпомагане на гъвкавостта по отношение на неизкопаемите горива, или механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности. Целевото търсене във всяка мярка следва да бъде коригирано, за да се вземе предвид участието в другата мярка.		☐
23	SR	Печалбата на единиците, участващи в стратегически резерв, трябва да бъде една и съща, независимо дали са активирани/диспачирани.		☐
24	SR, MW	Помощ за един и същ ресурс за мощности от повече от една мярка за помощ може да се натрупва, при условие че се избягва свръхкомпенсация. Ако държавата членка разреши помощта по механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности да се натрупва с помощ по други мерки, методът, използван за спазване на това изискване, трябва да бъде ясно определен в публичен документ, например в правилата за механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности и/или в правилата за други схеми.		☐
25	SR	Най-малко 90 % от всички разходи по механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности, които не са събрани чрез такси за дисбаланс, разпределени в съответствие с член 22, параграф 2 от Регламента за електроенергията, трябва да бъдат разпределени на потребителите въз основа на тяхното потребление през най-малко 1 % и най-много 5 % от часовете с най-висока цена (или единичните пазарни периоди) всяка година (или всеки прозорец		☐

[126] Това означава, че националните органи следва да определят цел както за нуждите от гъвкавост, така и за нуждите на механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности, които да бъдат закупени чрез един и същ съвместно оптимизиран търг. Участниците предоставят своя принос както за нуждите от гъвкавост, така и за механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности, и предлагат обща цена за предоставянето на двете услуги или набор от оферти. Методиката за подбор следва да бъде такава, че да свежда до минимум общите разходи за удовлетворяване както на нуждите от гъвкавост, така и на нуждите на механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности, т.е. никой алтернативен подбор на бенефициерите не може да удовлетвори както нуждите от гъвкавост, така и нуждите на механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности при по-ниски разходи.

		на доставка)[127]. Таксите могат да се събират от отговарящите за баланса лица (като например доставчиците).		
26	MW	Най-малко 90 % от разходите по механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности, трябва да бъдат разпределени на потребителите въз основа на тяхното потребление през най-малко 1 % и най-много 5 % от часовете с най-висока цена (или единичните пазарни периоди) всяка година (или всеки прозорец на доставка)[128]. Таксите могат да се събират от отговарящите за баланса лица (като например доставчиците).		☐
Избягване на неоправдано нарушаване на конкуренцията и търговията и съвместимост с член 22, параграфи 1—2 от Регламента за електроенергията				
27	SR	Държавата членка трябва да потвърди, че механизмът за осигуряване на електрогенериращи мощности спазва изискванията на член 22, параграф 2 от Регламента за електроенергията. Това определя също периода на доставка.		☐
28	SR	Наличността се изчислява като равна на доставената електроенергия[129].		☐
29	MW	Наличността се изчислява като сбор от i) доставената електроенергия; и ii) наличността, предложена на пазарите за ден напред, в рамките на деня и/или балансиращите пазари, която не е довела до задействане[130] [131].		☐

[127] Цената е или цената за ден напред, или цената в реално време при затварянето на пазара на едро, или цената за уреждане на дисбаланса. За да се избегне двойното отчитане, когато ресурсите за реакция на потреблението и ресурсите „зад електромера“ участват пряко в механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности, те трябва също да подлежат на такива такси за всяка електроенергия, която не се потребява съгласно задълженията за доставка.

[128] Цената е или цената за ден напред, или цената в реално време при затварянето на пазара на едро, или цената за уреждане на дисбаланса. За да се избегне двойното отчитане, когато ресурсите за реакция на потреблението и ресурсите „зад електромера“ участват пряко в механизма за осигуряване на електрогенериращи мощности, те трябва също да подлежат на такива такси за всяка електроенергия, която не се потребява съгласно задълженията за доставка.

[129] За реакция на енергопотреблението: неконсумирана мощност.

[130] Когато се проверява наличността, мощността не е непременно активирана, тъй като активирането на мощност трябва да се ръководи от ценовите сигнали на енергийния пазар. Единственото изключение от това са изискванията за изпитване на мощност, която пазарът никога не активира.

[131] Държавите членки трябва да избягват всякакво двойно отчитане, когато една и съща мощност е налична за няколко пазарни времеви рамки (например за ден напред, в рамките на деня и за балансиране).

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Списък с крайните продукти с технологии за нулеви нетни емисии и техните основни специфични компоненти за целите на раздел 6

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
Технологии за слънчева енергия	Фотоволтаични (ФВ) технологии	− Слънчеви ФВ уредби	− Поликристален силиций с чистота за фотоволтаични приложения − Слитъци от силиций с чистота за ФВ приложения или еквивалентни на тях [17] − ФВ пластини или еквивалентни на тях [17] − ФВ елементи или еквивалентни на тях[132] − Слънцезащитно стъкло − ФВ модули − Инвертори за фотоволтаични уредби − Следящи устройства за фотоволтаични уредби и конструкции за монтажа им
	Електротехнически технологии за слънчева топлинна енергия	− Електроцентрали за концентрирана слънчева енергия (КСЕ)	− Отражатели за електроцентрали за концентрирана слънчева енергия − Следящи устройства за електроцентрали за концентрирана слънчева енергия и специфичните за тях конструкции за монтаж − Приемници за електроцентрали за концентрирана слънчева енергия (точкови или линейни)

[132] Терминът „еквивалентни на тях“ се отнася до сходни стъпки или ключови базови технологии, които са необходими за тънкослойните, органичните, тандемните или други фотоволтаични технологии.

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
	Технологии за слънчева топлинна енергия	− Слънчеви топлинни уредби	− Слънчеви топлинни колектори (включително плоски, вакуумнотръбни, системи за концентриране и въздухосборници) − Слънчеви топлинни поглъщатели − Слънцезащитно стъкло − Следящи устройства за слънчеви топлинни панели и специфичните за тях конструкции за монтаж
	Други технологии за слънчева енергия	− Хибридни фотоволтаично-топлинни колектори	
Технологии за вятърна енергия от уредби, разположени на сушата, и за производство на енергия от възобновяеми източници в морето	Технологии за вятърна енергия от уредби, разположени на сушата	− Разположени на сушата вятърни турбини	− Гондоли (монтаж) − Роторни главини − Основни лагери, лагери за ъглово преместване около вертикалната ос и лагери за промяната на ъгъла на лопатите − Задвижващи системи с директно задвижване (включително генератори) и/или задвижващи системи с предавателна кутия (включително генератори) − Постоянни магнити на вятърни турбини − Предавателни кутии за вятърни турбини − Лопати − Кули
	Технологии за вятърна енергия от уредби,	− Разположени в морето вятърни турбини	− Гондоли (монтаж) − Роторни главини − Основни лагери, лагери за ъглово

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
	разположени в морето		преместване около вертикалната ос и лагери за промяната на ъгъла на лопатите − Задвижващи системи с директно задвижване (включително генератори) и/или задвижващи системи с предавателна кутия (включително генератори) − Постоянни магнити на вятърни турбини − Предавателни кутии за вятърни турбини − Лопати − Кули − Основи/плаващи платформи
	Други технологии за производство на енергия от възобновяеми източници в морето	− Технологии за енергия от приливите и отливите − Технологии за енергия от вълните	
Батерии и технологии за акумулиране на енергия.	Технологии за акумулаторни батерии	− Батерии[133]	− Пакети батерии − Батерийни модули − Електрохимични елементи − Активни материали на катода − Активни материали на анода − Електролити − Сепаратори − Тоководи (включително тънко медно, алуминиево, никелово и въглеродно фолио)

[133] Батерии, както са определени в член 3, подточки 13, 14 и 15 от Регламент (ЕС) 2023/1542 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2023 г. за батериите и негодните за употреба батерии.

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
			− Системи за управление на батерията (BMS) − Системи за регулиране на температурата на батерията (BTMS)
	Технологии за електрохимично акумулиране на енергия	− Ултракондензатори/ суперкондензатори − Акумулиране на енергия чрез циркулираща в разтвор редокс система	− Електролити − Сепаратори − Тоководи − Електродни плочи
	Технологии за гравитачно акумулиране на енергия	− Помпено-акумулиращи технологии	− Обратими водни турбини и помпени работни колела − Направляващи апарати с направляващи лопатки
	Технологии за акумулиране на топлинна енергия	− Уредби за акумулиране на топлинна енергия	− Акумулиращи среди за акумулиране на явна топлина и за акумулиране на скрита топлина (включително материали с фазов преход и разтопени соли) − Материали за термохимично акумулиране
	Технологии за акумулиране на енергия чрез сгъстен/втечнен газ	− Акумулиране на енергия чрез сгъстен въздух − Акумулиране на енергия чрез втечнен въздух	
	Други технологии за акумулиране на енергия	− Акумулиране на енергия чрез маховици − Ротори-маховици	
Термопомпи и технологии за	Технологии в областта на термопомпите	− Термопомпи	− Термопомпи − Четирипътни вентили

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
геотермална енергия			− Спирални компресори/ротационни компресори за термопомпи
	Технологии за геотермална енергия	− Геотермални електроцентрали − Геотермални системи за пряко използване на топлината	− Топлообменници, устойчиви на геотермални корозионни експлоатационни условия − Потопяеми помпи, устойчиви на геотермални корозионни експлоатационни условия
Технологии за водород	Електролизьори	− Алкални електролизьори (AEL)	− Пакети − Сепаратори (диафрагми или мембрани, пригодени за електролиза на вода) − Двуполюсни и крайни плочи − Електроди
		− Електролизьори с протонообменна мембрана (PEMEL)	− Пакети − Блокове от двойка електроди с мембрана (3-слойни) / мембрани с каталитично покритие − Порьозни транспортиращи слоеве / слоеве за газова дифузия − Двуполюсни и крайни плочи
		− Електролизьори с анйонообменна мембрана	− Пакети − Блокове от двойка електроди с мембрана (3-слойни) / мембрани с каталитично покритие − Порьозни транспортиращи слоеве / слоеве за газова дифузия − Двуполюсни и крайни плочи

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
		− Електролизьори с електролит от твърд оксид (SOEL)	− Пакети − Електролити и електроди − Термоустойчиви уплътнения / материали за уплътнения − Междинни връзки / мрежи и крайни плочи
	Водородни горивни елементи	− Горивни елементи с протонообменна мембрана (PEMFC)	− Пакети − Блокове от двойка електроди с мембрана (3-слойни) / мембрани с каталитично покритие − Порьозни транспортиращи слоеве / слоеве за газова дифузия − Двуполюсни и крайни плочи
		− Твърдооксидни горивни елементи (SOFC)	− Пакети − Електролити и електроди − Термоустойчиви уплътнения / материали за уплътнения − Междинни връзки / мрежи и крайни плочи
	Други технологии за водород	− Мрежи за пренос и разпределение на водород	− Компресори за водород − Станции за зареждане с водород − Газопроводи за пренос и разпределение на водород
		− Хранилища за водород	− Бордови резервоари за съхранение на водород − Стационарни резервоари за съхранение на водород
		− Инсталации за преобразуване и получаване на водород във и от амоняк	− Апарати за крекинг на амоняк

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
Технологии за устойчиво добиван биогаз и устойчиво добиван биометан	Технологии за устойчиво добиван биогаз	− Инсталации за устойчиво добиван биогаз	− Анаеробни изгниватели / резервоари за ферментация
	Технологии за устойчиво добиван биометан	− Инсталации за устойчиво добиван биометан	− Анаеробни изгниватели / резервоари за ферментация − Агрегати за очистване на биогаза до биометан
Технологии за улавяне и съхраняване на въглероден диоксид	Технологии за улавяне на въглероден диоксид	− Улавяне чрез абсорбция − Улавяне чрез адсорбция − Улавяне чрез мембрани Улавяне чрез цикличен процес с твърди материали − Криогенно улавяне на въглероден диоксид − Пряко улавяне от въздуха	− Компресори за CO2
	Технологии за съхраняване на въглероден диоксид		
Технологии за електроенергийната мрежа	Технологии за електроенергийната мрежа	− Подстанции, разположени на сушата − Подстанции в морето	− Кабели и линии за пренос и разпределение на електроенергия, както и кабели, свързващи технологии за нулеви нетни емисии към електроенергийната мрежа (въздушни линии, подземни и подводни кабели, включително HVDC и HVAC) − Комутационна апаратура − Прекъсвачи − Защитни релета

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
			− Силови трансформатори − Разединители − Шинни системи − Електрически шкафове − Подстанции в морето − Инвертори − Преобразуватели
		− Стълбове за електропреносни и електроразпределителни електропроводи	− Стълбове за електропреносни и електроразпределителни електропроводи − Електрически проводници (включително модерни проводници и високотемпературни свръхпроводници) − Изолатори
		− Кабели, линии и съответни арматури, за пренос и разпределение на електроенергия, както и кабели, които свързват технологии за нулеви нетни емисии към електроенергийната мрежа (въздушни линии, подземни и подводни кабели, включително постоянен ток с високо напрежение и променлив ток с високо напрежение)	− Кабели и линии за пренос и разпределение на електроенергия, както и кабели, свързващи технологии за нулеви нетни емисии към електроенергийната мрежа (въздушни линии, подземни и подводни кабели, включително HVDC и HVAC) − Електрически проводници (включително модерни проводници и високотемпературни свръхпроводници) − Изолатори
		− Силови трансформатори	− Силови трансформатори − Магнитопроводи за трансформатори

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
			− Намотки за трансформатори − Трансформаторни янсенови регулатори
	Технологии за зареждане с електроенергия за транспорта	− Оборудване за захранване на електрически превозни средства − Електрически пътни системи[134] − Оборудване за брегово електрозахранване − Въздушни контактни мрежи − Оборудване за захранване в електрическия въздушен транспорт	− Оборудване за захранване на електрически превозни средства − Оборудване за брегово електрозахранване − Оборудване за захранване в електрическия въздушен транспорт
	Технологии за цифровизиране на електроенергийната мрежа и други технологии за електроенергийната мрежа	− Оборудване и елементи на силовата електроника за високо и средно напрежение (включително технология за постоянен ток) − Технологии за гъвкави системи за пренос на електроенергия с променлив ток − Интелигентни измервателни уреди / усъвършенствани инфраструктури за измерване и регулиране	− Оборудване и елементи на силовата електроника за високо и средно напрежение (включително технология за постоянен ток) − Технологии за гъвкави системи за пренос на електроенергия с променлив ток − Интелигентни измервателни уреди / усъвършенствани инфраструктури за измерване и регулиране

[134] Терминът „електрически пътни системи“ (известни също като динамично зареждане) се отнася за оборудване по пътя, което захранва с електроенергия превозните средства, докато те са в движение. Този краен продукт включва както зареждане чрез галванична връзка, така и индукционно зареждане.

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
Технологии за производство на енергия от ядрено делене	Технологии за производство на енергия от ядрено делене	− Атомни електроцентрали с ядрено делене	− Топлоотделящи елементи − Корпуси на реактори − Тръбопроводи и вентили на първи контур − Парни турбини − Парогенератори − Системи за безопасност − Системи за следене, контролно-измервателни системи
	Технологии, свързани с ядрения горивен цикъл	− Ядрени горивни цикли	− Центрофуги − Системи за транспортиране и съхранение на газове и за регулиране на дебита − Химическо оборудване − Оборудване за остъкляване на отпадъци − Цилиндри, контейнери и специални контейнери за транспортиране, съхранение и обезвреждане − Тежка вода − Системи за безопасност − Системи за следене, контролно-измервателни системи
Технологии за устойчиви алтернативни горива	Технологии за устойчиви алтернативни горива	− Инсталации за устойчиви алтернативни горива	− Термохимични, електрохимични, химични и биохимични / биологични реактори за преобразуване на биомаса, рециклирани въглеродни горива в биомеждинни продукти и/или в синтетичен газ − Реактори и съоръжения за последваща обработка за преобразуване на биомеждинни продукти

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
			и/или синтетичен газ и рециклирани въглеродни горива в устойчиви алтернативни горива
Технологии за водноелектрическа енергия	Технологии за водноелектрическа енергия	− Уредби с водни турбини	− Работни колела на водни турбини − Направляващи апарати с направляващи лопатки
Други технологии за енергия от възобновяеми източници	Технологии за осмотична енергия		
	Технологии за енергия от околната среда, различни от термопомпи		
	Технологии с използване на биомаса	− Преси за палетизиране − Преси за брикетиране	− Прес-форми за пелети − Брикетиращи пресови камери
	Технологии с използване на сметищен газ		
	Технологии с използване на газ от пречиствателни станции за отпадъчни води		
	Други технологии за енергия от възобновяеми източници		
Технологии за енергийна ефективност, свързани с енергийната система	Технологии за енергийна ефективност, свързани с енергийната система	− Системи за енергийно управление (EMS) − Системи за сградна автоматизация (BAS) − Автоматизирана реакция на	− EMS − БСА − ADR − Регулатори на честотата на въртене − Турбини за цикъл на Ренкин с органично работно тяло

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
		потреблението (ADR) – Регулатори на честотата на въртене – Електроенергетични системи с цикъл на Ренкин с органично работно тяло	
	Технологии за мрежи за топлоснабдяване и студоснабдяване	– Тръбопроводи за разпределителни уредби за отопление и охлаждане	
	Други технологии за енергийна ефективност, свързани с енергийната система		
Възобновяеми горива с небиологичен произход	Технологии за възобновяеми горива с небиологичен произход	– Инсталации за възобновяеми горива с небиологичен произход	– Реактори за преобразуване на H2 и CO2 или N2into в синтетичен газ или в алкохоли – Реактори за преобразуване на синтетичен газ или алкохоли във възобновяеми горива с небиологичен произход
Биотехнологични решения в областта на климата и енергетиката	Биотехнологични решения в областта на климата и енергетиката	– Микроорганизми и микробни щамове (включително, но не само, бактерии, дрожди, микроводорасли, гъби и архебактерии), които се използват	– Микроорганизми и микробни щамове (включително, но не само, бактерии, дрожди, микроводорасли, гъби и архебактерии), които се използват за предварителна обработка и преобразуване на суровини в биогорива,

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
		за предварителна обработка и преобразуване на суровини в биогорива, рециклирани въглеродни горива и възобновяеми горива, химикали на биологична основа и рециклирани въглеродсъдържащ и химикали, биополимери, материали на биологична основа и продукти на биологична основа − Ензими (включително, но не само, амилаза и целулаза), които се използват за предварителна обработка и преобразуване на суровините в биогорива, химикали на биологична основа, материали на биологична основа и продукти на биологична основа, или които се използват за катализиране на реакции в химични процеси − Биополимери	рециклирани въглеродни горива и възобновяеми горива, химикали на биологична основа и рециклирани въглеродсъдържащи химикали, биополимери, материали на биологична основа и продукти на биологична основа − Ензими (включително, но не само, амилаза и целулаза), които се използват за предварителна обработка и преобразуване на суровините в биогорива, химикали на биологична основа, материали на биологична основа и продукти на биологична основа, или които се използват за катализиране на реакции в химични процеси − Биополимери
Революционни промишлени технологии за декарбонизация	Революционни промишлени технологии за декарбонизация	− Електродъгови пещи − Готови за използване на водород реактори за пряко	− Графитни или въглеродни електроди за електрически пещи − Пещи за бързо калциниране

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
		получаване на желязо − Електродъгови пещи със закрита дъга − Ванни пещи с открита шлака − Пещи за бързо калциниране − Промишлени електрически котли − Промишлени индукционни нагреватели/пещи [135] − Промишлени инфрачервени нагреватели / пещи − Промишлени микровълнови нагреватели / пещи − Промишлени радиовълнови нагреватели / пещи − Промишлени съпротивителни нагреватели / пещи	− Промишлени електрически котли − Промишлени индукционни нагреватели/пещи − Промишлени индукционни намотки − Промишлени инфрачервени нагреватели / пещи − Промишлени източници на инфрачервени лъчи − Промишлени микровълнови нагреватели / пещи − Промишлени магнетрони − Промишлени радиовълнови нагреватели / пещи − Високочестотни генератори − Промишлени съпротивителни нагреватели / пещи − Молибденови електроди за електрически пещи
Технологии за транспортиране и оползотворяване на CO2	Технологии за транспортиране на CO2	− Инфраструктура за транспортиране на CO2	− Компресори за CO2
	− Технологии за оползотворяване на CO2	− Термохимично оползотворяване − Електрохимично оползотворяване	− Електролизьори за CO2
Технологии за задвижване с вятърна енергия и за	Технологии за задвижване с вятърна енергия	− Ротори на Флетнер (ветросилови кули)	

[135] Терминът „нагревател“ се отнася за приложения с ниска (до 200 °C) и средна (от 200 до 500 °C) температура. Терминът „пещ“ се отнася за приложения с висока (500 до 1000 °C) и много висока (над 1000 °C) температура.

	Подкатегории на технологиите за нулеви нетни емисии	Крайни продукти	Основни специфични компоненти
електрическо задвижване за транспорта		− Платна на принципа на крилото със засмукване на граничния слой − Влекални хвърчила − Твърди и полутвърди крилни платна	
	Технологии за електрозадвижване	− Системи за електрозадвижване за пътен транспорт и транспорт с повишена проходимост − Системи за електрозадвижване за железопътен транспорт − Системи за електрозадвижване за воден транспорт − Системи за електрозадвижване за въздушен транспорт	− Електрически двигатели за задвижване на транспортни средства − Постоянни магнити за електрически двигатели за транспорта − Батерийни блокове за транспорта − Горивни елементи за транспорта − Инвертори за транспорта − Блокове за разпределяне на електрозахранването с високо напрежение, за целите на електрозадвижването − Бордови зарядни устройства − Бордови резервоари за съхранение на водород
Други ядрени технологии	Други ядрени технологии (като например технологии за термоядрен синтез)		

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Информация, която трябва да бъде включена във формуляра за заявление за помощ съгласно раздели 6.1,6.2 както и инвестиционни проекти, които създават допълнителни производствени мощности съгласно раздел 7

i. Информация за бенефициера на помощта:

- Наименование, регистриран адрес на главното седалище, основен сектор на дейност (код по NACE).
- Декларация, че предприятието не е в затруднено положение съгласно определението от Насоките за оздравяване и преструктуриране.
- За помощ, отпусната по схема съгласно раздели6.1 и 7: декларация и ангажименти за непреместване, изброени в точка (172).

ii. Информация за инвестицията, която ще бъде подпомагана:

- Кратко описание на инвестицията.
- Кратко описание на очакваните положителни ефекти за съответния регион (напр. брой на разкритите или запазените работни места, научноизследователска и развойна дейност, обучения, групиране на предприятия в клъстер и евентуален принос на проекта към екологичния и цифровия преход на регионалната икономика).
- Приложимо правно основание (национално, на ЕС или и двете).
- Планирано започване на работите и приключване на инвестицията.
- Местоположение(я) на инвестицията.

iii. Информация за финансирането на инвестицията:

- Инвестиционни разходи и други свързани с тях разходи.
- Общо допустими разходи.
- Размер на помощта, необходима за осъществяване на инвестицията в съответния регион.
- Интензитет на помощта.
- За мерки по раздел 6.2: Анализ на недостига на финансиране, включително бизнес плана и изчисленията на нетната настояща стойност за фактическия и съпоставителния сценарий, с прогнозни инвестиционни разходи, оперативни разходи, приходи и крайна стойност и в двата сценария (във формат Excel), с доказателства в тяхна подкрепа.

iv. Информация относно необходимостта от помощта и очакваното въздействие от нея:

- Кратко обяснение за необходимостта от помощта и нейното въздействие върху решението за инвестицията или за местоположението. В него трябва да бъде включено обяснение за алтернативното решение за инвестицията или за местоположението, ако помощта не бъде предоставена.

- За мерки по раздел6.2 бенефициерът трябва да представи: i) доказателства за субсидии, които той най-вероятно би получил в юрисдикция извън ЕИП за подобен проект, включен в съпоставителния сценарий; ii) доказателства, че без помощта планираната инвестиция не би била осъществена в ЕИП; и iii) доказателства, че помощта не поражда нарушаващи сближаването ефекти по смисъла на точки (175) и (176).